

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PRÁVNICKÁ

**ZÁPADOČESKÁ
UNIVERZITA
V PLZNI**

Diplomová práce

Střet zájmů

Viktor Hörner

Plzeň 2020

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Název oboru: právo

Katedra obchodního práva

Diplomová práce
Střet zájmů

Zpracoval: Viktor Hörner

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Tomáš Ficner, Ph.D.

Plzeň 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracoval samostatně, a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal způsobem ve vědecké práci obvyklým.

V Plzni duben 2020

Viktor Hörner

Poděkování a věnování

Rád bych poděkovala vedoucímu práce JUDr. Tomáši Ficnerovi, Ph.D. za vstřícnost a odborné vedení při zpracování diplomové práce. Rovněž bych rád poděkoval své rodině a přítelkyni Dominice za veškerou podporu, kterou mi během studia poskytli.

Obsah

1	Úvod.....	1
2	Základní pojem střetu zájmů	1
2.1	Právní úprava dle ObčZ a ZOK	2
2.2	Zásady jednání členů orgánů korporace	3
2.2.1	Obecné předpoklady	4
2.2.2	Speciální předpoklady	6
3	Historický vývoj střetu zájmů.....	18
3.1	Srovnání s předchozí právní úpravou.....	18
4	Rozbor jednotlivých pojmů	22
4.1	Smluvní zastoupení (Smlouva o výkonu funkce).....	22
4.2	Informační povinnost	25
4.2.1	Vznik a obsah informační povinnosti	26
4.2.2	Rozsah informační povinnosti	28
4.2.3	Osoby s informační povinností.....	28
4.2.4	Osoby, kterým je informační povinnost sdělována	30
4.3	Zákaz uzavření smlouvy.....	40
4.4	Smlouvy uzavírané v běžném obchodním styku	31
4.5	Prokura	34
4.6	Důsledky střetu zájmů.....	36
4.6.1	Pozastavení výkonu funkce člena orgánu	36
5	Korporátní úprava střetu zájmů	42
5.1	Řešení střetu zájmů v korporátní praxi	46
5.2	Analýza rizik a možností střetu zájmů	46
6	Komparace s cizí právní úpravou	49
6.1	Americká právní úprava	49
7	Úvahy de lege ferenda.....	52
8	Závěr.....	54
9	Cizojazyčné resumé	56
	Přílohy	63

Seznam pojmů a zkratk:

ObchZ	- zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
ObčZ	- zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
ZOK	- zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)
ŽivZ	- zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

1 Úvod

Nejen v současné době je střet zájmů diskutovaným tématem, a to zejména v laické veřejnosti. Tento pojem vyvolává velmi bouřlivé reakce všech generací českých občanů, zejména proto, že je v současnosti spojován s Vládou České republiky, konkrétněji pak s jedním z jejích činitelů, který při výkonu své veřejné funkce patrně upřednostňuje svůj soukromý zájem před zájmem veřejným. Toto slovní spojení je však v českém právním systému homonymem. Jako téma jsem si ve své práci zvolil soukromoprávní problematiku střetu zájmů, tedy problematiku v rámci práva obchodních korporací. K výběru tohoto tématu jsem se rozhodoval v několika fázích. Nejprve první mne zaujala problematika střetu zájmů na přednášce pana docenta Dvořáka. Poté jsem absolvoval seminář vedený panem doktorem Ficnerem a jeho výklad mne velmi zaujal. Co nezmínil pan docent v rámci teorie, uvedl pan doktor s velkým přesahem této problematice do praxe.

Utvzení věnovat téma diplomové práce střetu zájmů se dostavilo při zkouškovém období, kdy jsem zjistil, jak se učebnice obchodního práva velmi málo věnují tomuto tématu. Ujistil jsem se, že se chci v práci věnovat fungování a praktickému využití tohoto institutu s cílem zjistit o něm co nejvíce. Z tohoto důvodu jsem pokládal za přínosné zabývat se touto problematikou, analyzovat stav stávající právní úpravy, porovnat ji s úpravami v zahraničních právních řádech a zjistit tak praktickou využitelnost ochrany obchodních společností před střetem zájmů. Díky velkému rozsahu a náročnosti tohoto tématu se v diplomové práci zaměřím pouze na vybrané aspekty střetu zájmů. Budu se věnovat zejména možnostem, příčinám, ale také důsledkům a dopadům vybraných typů střetu zájmů a problémům s tímto institutem spojenými. Diplomovou práci jsem zpracoval metodou kompilační doplněnou o vlastní názor, který se opírá o zákonnou úpravu a k tomu související doktrinální výklad a judikaturu. V poslední řadě jsem se zaměřil na zodpovězení vybraných otázek na možnou aplikaci tohoto institutu, což je též odbornou veřejností velmi často diskutovaným tématem.

Celou práci jsem rozdělil do několika částí tak, abych splnil cíle této práce. Úvodní kapitolu věnuji obecně pojmu střetu zájmů. Druhou kapitolou uvedu specifikaci jednotlivých pojmů užívaných v této oblasti, které je zapotřebí uvést samostatně. Ve třetí kapitole se zaměřím na historii institutu střetu zájmů s cílem odpovědět na otázku, odkud vlastně tento institut pochází a v jaké podobě byl do

českého právního prostředí převzat. Nejobsáhlejší čtvrtou kapitolu této diplomové práce detailně věnuji pojetí střetu zájmů. V části páté jsem pak využil svou dosavadní právní praxi a podal skutečný stav problematiky střetu zájmů tak, jak se s ním potýkají jednotlivé obchodní korporace. V šesté části je využita již zmíněná komparační metoda v cizí právní úpravě a poslední část práce věnuji úvahám de lege ferenda.

2 Základní pojem střetu zájmů

Střet zájmů v korporátním pojetí byl a stále je v očích české veřejnosti pojmem často neznámým. Stejně je tomu bohužel mnohdy i v českých obchodních korporacích, které obchodují na globální úrovni, a proto by si měly být tohoto pojmu vědomy. Je však potěšitelné, že subjekty podnikající v České republice se sídlem v jiném členském státě Evropské unie (nadmárodní společnosti), jsou s tímto pojmem poměrně dobře obeznámeny, a to díky znalosti jiných právních řádů, ve kterých je tento institut zastoupen a kde velmi dbají na dodržování těchto pravidel a v praxi pak reagují například vytvořením etického kodexu společnosti. V úvodu bylo již nastíněno, jakým směrem se bude tato diplomová práce ubírat. Ačkoliv tématem práce je střet zájmů ve světle korporátního práva, veřejnoprávní úprava může skvěle posloužit účelu k objasnění alespoň základního významu sousloví střetu zájmů. Střet zájmů z veřejnoprávního hlediska je upraven zákonem č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů. Ačkoliv tento zákon přímo pojednává o možných způsobech a řešeních střetu zájmů, doslovná definice takového pojmu není nikde zakotvena. Předchozí, již neúčinná zákonná úprava, kterou stávající zákon o střetu zájmů nahradil, však takový termín definuje. *Jedná se o: „jednání, popřípadě opomenutí veřejného funkcionáře, které ohrožuje důvěru v jeho nestrannost nebo při němž veřejný funkcionář zneužívá svého postavení k získání neoprávněného prospěchu pro sebe nebo jinou fyzickou či právnickou osobu.“¹* Jak uvádí výše citovaná definice, střet zájmů ve veřejnoprávním pojetí znamená střet osobního zájmu a zájmu veřejného. Velmi zjednodušeně řečeno, podobnou definici lze použít i pro soukromoprávní problematiku střetu zájmů, kdy namísto veřejného funkcionáře jedná člen orgánu obchodní korporace, který namísto ohrožení důvěry v nestrannost ohrožuje samotnou obchodní korporaci tím, že zneužívá svého postavení pro získání určitého prospěchu pro sebe či jinou osobu odlišnou od obchodní korporace. Je to pouze zlomek k pochopení problematiky střetu zájmů, ale takovou definici lze zcela jistě použít jako pomyslnou „startovací čáru“. V práci jsou objasněny další možné definice, typy a příklady střetu zájmů v soukromoprávní rovině v souvislosti s obchodní korporací.

¹ § 1 odst. 2 zákona č. 238/1992 Sb., o střetu zájmů, ve znění pozdějších předpisů.

2.1 Právní úprava dle ObčZ a ZOK

Právní úprava, která upravuje problematiku konfliktu zájmů v oblasti obchodních korporací se stejně jako veřejnoprávní úprava, může na první pohled jevit jako jednoznačná. Institut problematiky střetu zájmů lze nalézt v první části první hlavy v sedmém dílu ZOK. Ten věnuje úpravě střetu zájmů pět paragrafů, a to od ustanovení § 54 až do § 58. Ty označuje skupinově jako „*Pravidla o střetu zájmů*“². Tato nejobecnější ustanovení zakládají povinnosti členů volených orgánů, kteří zjistí, že u nich dochází ke střetu jejich osobních zájmů se zájmy obchodní korporace, ve které vykonávají svoji funkci. Kromě členů orgánu se tato povinnost vztahuje i na společníky (tedy členy nejvyššího orgánu), osoby blízké členů orgánů, osoby ovlivněné či ovládané členem orgánu a také na prokuristu.³ Dále pak řeší možnou ochranu korporace jako takové, pokud by se nacházela ve střetu zájmů. To však není jediný předpis, který upravuje oblast střetu zájmů. Doplnující zákonnou oporu střetu zájmů lze dohledat v ObčZ a ŽivZ. Zde se však objevuje otázka, zda-li lze na pravidla o střetu zájmů, která jsou obsažena v ZOK, aplikovat subsidiárně obecnou úpravu rozporu zájmů tak, jak je uvedena v ObčZ. Tím je myšleno ustanovení § 437 ObčZ, které pojednává o zastupujícím, zastoupeném a nemožnosti takového zastoupení v případě rozporu jednotlivých zájmů. Autoři komentáře se v tomto případě rozcházejí. Štenglová a Dědič argumentují, že takovou úpravu je možno subsidiárně použít zejména z důvodu neexistující speciální úpravy v souvislosti důsledků pro nesplnění informační povinnosti či porušení zákazu uzavřít smlouvu, jestliže je ve střetu zájmů. Argumentují také tím, že pokud by se takové ustanovení neaplikovalo, byla by pak odpovědnost člena orgánu obchodní korporace za porušení notifikační povinnosti stavěna pouze do roviny porušení péče řádného hospodáře, zatímco obecná povaha obou předpisů připouští možnost použitelnosti v otázkách, které přímo ZOK neřeší.⁴

V případě, kdy nelze použít občanskoprávní úpravu ve smyslu ustanovení §471 odst. 1 ObčZ a použije se odst.2 téhož ustanovení, platí, že: „...*jednal-li zástupce, jehož zájem je v rozporu se zájmem zastoupeného, se třetí osobou, a věděla-li tato osoba o této okolnosti nebo musela-li o ní vědět, může se toho*

² Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.

³ ROZEHNAL, A. *Obchodní právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-524-1. s. 295.

⁴ ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F. a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-540-4. s. 164.

*zastoupený dovolat. Má se za to, že tu je rozpor v zájmech zástupce a zastoupeného, pokud zástupce jedná i za tuto třetí osobu nebo pokud jedná ve vlastní záležitosti. Při aplikaci tohoto ustanovení se může obchodní korporace vůči osobě, která nebyla v dobré víře, dovolat toho, že ji jednání člena jejího orgánu neváže.*⁵ Přestože k podobnému závěru dospěl i Nejvyšší soud⁶, Havel naproti tomu předpokládá, že není potřeba použít takové ustanovení. Tvrdí, že porušení informační povinnosti a porušení zákazu uzavřít smlouvu je postižitelné shodně jako porušení péče řádného hospodáře. Jedná se o porušení vnitřního omezení jednatelského oprávnění. Takové porušení dle něj nemá žádné účinky navenek.⁷

Dalším rozsáhlým zdrojem regulace střetu zájmů je soudní praxe a její judikatura. Příslušná ustanovení v těchto zákonech a rozhodnutí, jež budou zmíněna v této práci, slouží především pro možné naplnění obsahu materiální stránky podstaty střetu zájmů.

2.2 Zásady jednání členů orgánů korporace

Tato diplomová práce pojednává o institutu střetu zájmů v korporátním světle. Nicméně pro komplexní analýzu problematiky střetu zájmů je třeba uvést nejen institut jako takový, ale je zapotřebí také zmínit širší spektrum speciálních požadavků na členy orgánů obchodních korporací, pod které spadá střet zájmů. Před uvedením jednotlivých speciálních požadavků je pro úplnost zapotřebí uvést základní hodnoty, které musí žadatelé o funkci v dozorčím či statutárním orgánu splňovat. Níže uvedené základní požadavky se mohou jevit jako poněkud bagatelní, nicméně zákonodárce se pravděpodobně tímto chtěl vyhnout situacím, kdy by byla zvolena osoba, která pro tyto funkce není vhodná kvůli osobním poměrům.

⁵ ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F. a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-540-4. s. 164.

⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 08. 12. 2015, sp. zn. 29 Cdo 4384/2015.

⁷ ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F. a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-540-4. s. 164.

2.2.1 Obecné předpoklady

Základním předpokladem pro možné zvolení člena orgánu obchodní korporace je způsobilost k právnímu jednání. Další podmínky udává § 46 ZOK, kde se v prvním odstavci uvádí, že: "*Členem orgánu obchodní korporace nemůže být také ten, kdo není bezúhonný ve smyslu zákona o živnostenském podnikání, a ani ten, u koho nastala skutečnost, která je překážkou provozování živnosti.*"⁸Tento odstavec přímo odkazuje na zákon o živnostenském podnikání⁹, konkrétně na ustanovení §6 živnostenského zákona, kde se uvádí všeobecné podmínky pro provozování živnosti.

2.2.1.1 Svěprávnost

První předpoklad pro možné zvolení jako člena orgánu právnické osoby najdeme v Hlavě II. ObčZ v § 152. Toto ustanovení mimo jiné ve 2. odstavci řeší povinnost fyzické osoby, která je do funkce člena orgánu obchodní korporace volena, případně jmenována, být plně svéprávnou. Výklad pojmu svéprávnosti nalezneme v § 15 ObčZ. Odstavec druhý říká, že: "*Svěprávnost je způsobilost nabyvat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem (právně jednat).*"¹⁰ V České republice se svéprávnosti nabyvá plnou zletilostí, tedy osmnáctým rokem věku¹¹. Takový předpoklad je naprostou samozřejmostí pro někoho, kdo chce být volen jako člen orgánu. Z mého pohledu považuji dovršení osmnáctého roku věku za absolutní minimum pro rozumovou vyspělost či jednání, které nemusí mít nutně škodní charakter. Je samozřejmě možné nabytí dle ObčZ. svéprávnosti již před osmnáctým rokem života (a to uzavřením manželství, nebo přiznáním svéprávnosti na základě soudního rozhodnutí), nicméně si myslím, že to je spíše výjimka. Domnívám se, že až na zvláštní, respektive až výjimečné případy, nebude fyzická osoba mladší osmnácti let schopna rozumně vést obchodní korporaci jako volený člen orgánu z důvodu absence její rozumové vyspělosti, zkušenosti, jakož i dalších vlastností, které mohou být klíčové pro úspěšné vedení společnosti. Je tedy na místě uvést, jestliže bude takový člen orgánu obchodní

⁸ § 46 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.

⁹ zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰ § 15 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹ § 30 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

korporace omezen na svéprávnosti, nelze mít důvodný předpoklad, že je způsobilý nadále vykonávat svou funkci.

2.2.1.2 Bezúhonnost

V prvním odstavci tohoto ustanovení se definují všeobecné podmínky pro výkon živnostenského podnikání fyzickými osobami podnikajícími. V odstavci (1) b) uvádí jako druhou podmínku pro vykonávání činnosti bezúhonnost. V dalším odstavci, tedy v odstavci (2), již nalezneme definici tohoto institutu. "*Za bezúhonnou se pro účely tohoto zákona nepovažuje osoba, která byla pravomocně odsouzena pro trestný čin spáchaný úmyslně, jestliže byl tento trestný čin spáchan v souvislosti s podnikáním, anebo s předmětem podnikání, o který žádá nebo který ohlašuje, pokud se na ni nehledí, jako by nebyla odsouzena.*"¹² To v praxi znamená omezení základního práva na podnikání¹³, ale předpokládám, že tak zákonodárce učinil za účelem ochrany třetích osob a jejich práv, které by mohly být ohroženy výkonem podnikání takových osob. Toto ustanovení se může jevit jako poměrně tvrdé a omezující, nicméně odstavec druhý ZLPS říká, že je možno na základě zákona omezit výkon určitých povolání nebo činností, či stanovit podmínky pro takový výkon.¹⁴ K tomuto Kunštátová uvádí, že zákon musí respektovat jednotlivá hlediska, "*...jež plynou z principu proporcionality, o posouzení normativního prostředku zajišťujícího jedno a omezujícího jiné základní právo či svobodu.*"¹⁵ Tento institut má stejný účel jak v živnostenském zákoně, tak i v zákoně o obchodních korporacích. Podmínka bezúhonnosti působí dojmem, že zákonodárce měl na paměti, aby osoby s pochybnou minulostí, u kterých se lze důvodně obávat, že by svou činností v rámci výkonu v obchodní korporaci či v rámci samostatného podnikání, mohly jakkoliv poškodit zájmy ostatních osob nebo společnosti jako celku, nebyly k podnikání připuštěny.¹⁶

¹² § 6 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů.

¹³ Čl. 26 ústavního zákona č. 23/1991 Sb., kterým se uvozuje LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako ústavní zákon Federálního shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky.

¹⁴ Čl. 26 ústavního zákona č. 23/1991 Sb., kterým se uvozuje LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako ústavní zákon Federálního shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky.

¹⁵ KUNŠTÁTOVÁ, T., SOLOMONOVÁ, K., DICKELT, F. *Živnostenský zákon: komentář*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2019, ISBN 978-80-7400-731-6. s. 59.

¹⁶ Nález Ústavního soudu ze dne 7. 4. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 35/08.

2.2.1.3 Překážka provozování živnosti

Třetím pojmem, který je třeba vyjasnit, je překážka provozování živnosti. Tento institut vychází z Živnostenského zákona¹⁷. Negativní vymezení překážky provozování živnosti uvádí § 8 odst. 1, 2 ŽivZ. Jako možnou překážku provozování živnosti uvádí ŽivZ prohlášení konkurzu, ať už na fyzickou či právnickou osobu, respektive její majetek. Zákon datuje takovou překážku ode dne prodeje závodu jedinou smlouvou v rámci zpeněžení majetkové podstaty. K tomu uvádí Kühn a Havel, že *"pro posouzení, zda a kdy u člena orgánu nastala překážka výkonu funkce, není podstatné určení okamžiku, od kterého nelze provozovat živnost, rozhodný je samotný fakt, že byl na majetek člena orgánu prohlášen konkurs."*¹⁸

Další překážkou je dle § 8 také situace, kdy majetek dlužníka je zcela nepostačující pro uspokojení jeho věřitelů, a z toho důvodu soud rozhodne o zrušení konkursu. Podobnou překážkou je také zamítnutí insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku dlužníka, a tedy pro nemožnost zpeněžení a úhrady nákladů insolvenčního řízení. I přes to, že je tato podmínka uvedena přímo v zákoně, nelze ji uplatnit. Je tomu tak z důvodu novelizace Insolvenčního zákona¹⁹, respektive § 144, který říká, že takovýto návrh nejde zamítnout, i když je zřejmé, že majetek je nedostatečný pro úhradu nákladů insolvenčního řízení. Pokud jiný právní předpis nestanoví něco jiného, překážka působí 3 roky od nabytí právní moci soudního rozhodnutí.²⁰

2.2.2 Speciální předpoklady

Výše uvedené tři základní obecné požadavky nejsou plným výčtem podmínek, které musí žadatelé o funkci člena orgánu splňovat. Mimo tyto základní, obecné požadavky musí také splňovat další, které je možno uvést i jako speciální předpoklady.

Tyto speciální požadavky jsou uvedeny mimo jiné v i § 159 ObčZ, který uvádí, že každý, *"Kdo přijme funkci člena voleného orgánu, zavazuje se, že ji bude vykonávat s nezbytnou loajalitou i s potřebnými znalostmi a pečlivostí. Má se za to,*

¹⁷ Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁸ ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F. a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-540-4. s. 137.

¹⁹ § 144 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů.

²⁰ § 8 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů.

že jedná nedbale, kdo není této péče řádného hospodáře schopen, ač to musel zjistit při přijetí funkce nebo při jejím výkonu, a nevyvodí z toho pro sebe důsledky."²¹ První odstavec pak pojednává o termínech "nezbytná loajalita" a "péče řádného hospodáře". Výkon funkce člena orgánu v obchodní korporaci je porovnáván právě s těmito standardy.

2.2.2.1 Poctivost

Před rozebráním samotné problematiky péče řádného hospodáře a nezbytné loajality je nutno zmínit ustanovení § 6 odst. 1 ObčZ, které říká: "*Každý má povinnost jednat v právním styku poctivě.*"²² Na to konto uvádí Lavický, že poctivost má být jakýmsi standardem chování v právních vztazích. Za takové standardy chování se považuje čestnost, otevřenost a povinnost brát ohledy na zájmy druhé strany.²³ O takovém standardu lze říci, že existuje nezávisle na subjektivním mínění, je faktický a objektivní. Na to přímo navazuje výše uvedený § 159 odstavec 1 ObčZ, kde platí zákonná domněnka, že jedná nedbale ten, kdo přijal funkci člena orgánu i přes to, že věděl, že toho není schopen, popřípadě tuto skutečnost zjistil při jejím výkonu. Pokud po zjištění takové skutečnosti pro sebe nevyvodí důsledky, má se za to, že jedná nedbale a vystavuje se tím možné soukromoprávní či trestněprávní odpovědnosti.²⁴

2.2.2.2 Péče řádného hospodáře

U povinností člena orgánu je kritérium vykonávat funkci s péčí řádného hospodáře zcela klíčové. Tato norma slouží především jako ochrana pro členy orgánů obchodních korporací. V předchozí právní úpravě byl institut péče řádného hospodáře obsažen v ObchZ. V tomto právním předpise byl hojně užíván v mnoha ustanoveních, nicméně nebyla objasněna základní otázka, tedy jaká je vlastně definice péče řádného hospodáře.²⁵ Vysvětlení abstraktního obsahu tohoto pojmu

²¹ §159 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

²² § 6 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

²³ LAVICKÝ, P. *Občanský zákoník I: obecná část (§ 1-654): komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. s. 72.

²⁴ § 159 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

²⁵ *K novému pojetí péče řádného hospodáře* [online]. 3. 6. 2014 [cit. 2020-03-15]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/k-novemu-pojeti-pece-radneho-hospodare-94266.html>.

tak logicky zcela záviselo na judikatuře Nejvyššího soudu.²⁶ To se však všechno spolu s rekonstrukcí soukromého práva změnilo.

Základní kostru problematiky péče řádného hospodáře tvoří ustanovení § 159 ObčZ. To zakládá normativní charakter pro toho, kdo přijme funkci člena voleného orgánu. A to v tom smyslu, že je povinen tuto funkci vykonávat s nezbytnou loajalitou, potřebnými znalostmi a pečlivostí. Je pak otázkou, zda-li a do jaké míry se pro toto ustanovení dá aplikovat úprava správy cizího majetku²⁷, tedy v návaznosti na požadavek péče řádného hospodáře a postavení orgánů obchodních korporací. V obecné rovině lze považovat takového člena orgánu za správce cizího majetku. Odůvodnění takového tvrzení je faktická možnost tohoto člena orgánu nechat rozhodovat o majetku společnosti (právnícké osoby), rozhoduje tedy o majetku cizím.²⁸

Zákonodárce následně aplikuje vyvrátitelnou právní domněnku, že jedná nedbale ten, kdo věděl už od samotného počátku přijetí funkce nebo při samotném výkonu funkce, že není schopen vykonávat tuto funkci s péčí řádného hospodáře.²⁹ I přes to, že tedy musel vědět, či se při výkonu funkce dozvěděl, že není způsobilý pro takovou funkci, a nevyvodil důsledky. Neodstranil tak překážku, jak ukládá zákon, a to jakýmkoliv způsobem. Nevyužil možnost tuto překážku odstranit například zaměstnáním externího specialisty, který má dostatek zkušeností. Specialista by suploval potřebnou způsobilost do té doby, než by člen orgánu byl schopen vykonávat funkci samostatně.

To je ostatně také možnost řešení nedostatku kvalifikace, jak uvedl Nejvyšší soud v rozhodnutí ze dne 16. 10. 2009: „*Postup člena představenstva akciové společnosti s péčí řádného hospodáře nepředpokládá, aby byl vybaven všemi odbornými znalostmi, které souvisejí s uvedenou funkcí ve statutárním orgánu, ale k jeho odpovědnosti postačí základní znalosti umožňující rozeznat hrozící škodu a zabránit jejímu způsobení na spravovaném majetku. Navíc péče řádného hospodáře zahrnuje i povinnost člena statutárního orgánu rozpoznat, že je nutná odborná pomoc speciálně kvalifikovaného subjektu, a zajistit takovou pomoc.*“³⁰ Nevyužil ani možnosti odstoupení z funkce. Ještě detailněji to popsal rozsudek Nejvyššího

²⁶ Viz. například rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 21. 5. 2008, sp. zn. 29 Odo 1118/2006.

²⁷ § 1400 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

²⁸ PIHERA, V., HAVEL, B. *Povaha funkce a odpovědnost členů orgánů obchodních společností jako východisko racionálního corporate governance*. Právní rozhledy. 2019, č. 23-24, s. 836-840.

²⁹ § 159 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

³⁰ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2006, sp. zn. 5 Tdo 1224/2006.

soudu ze dne 30. 10. 2008, který uvádí, že: „Nemá-li člen orgánu pro zařzení záležitosti spadající do výkonu jeho funkce potřebné odborné znalosti, je povinen zajistit její posouzení osobou, která potřebné znalosti má, přičemž součástí péče řádného hospodáře je schopnost rozpoznat, které činnosti již není s to vykonávat či které potřebné znalosti a dovednosti nemá.“³¹

Speciální úprava institutu péče řádného hospodáře ve vztahu k ObčZ je obsažena v ustanovení § 51 odst. 1 ZOK. "Pečlivě a s potřebnými znalostmi jedná ten, kdo mohl při podnikatelském rozhodování v dobré víře rozumně předpokládat, že jedná informovaně a v obhajitelném zájmu obchodní korporace; *to neplatí, pokud takovéto rozhodování nebylo učiněno s nezbytnou loajalitou.*"³² Dle právní teorie bychom mohli pojetí péče řádného hospodáře ještě rozdělit na hledisko subjektivní a objektivní.

Subjektivní pojetí je historicky starší, koncepce klade důraz na vzdělání, zkušenosti, rozum a také pečlivost jednotlivce. Po zástupci společnosti je tedy vyžadováno, aby činil právní jednání vztahující se k obchodní společnosti „*odpovědně a svědomitě a stejným způsobem (...), jako kdyby šlo o vlastní majetek.*“³³ Tento model umožňuje zvolit akcionářům do vedení společnosti osobu vzdělanou a zkušenou.

Objektivní pojetí spoléhá na zavedení určitého standardu, tedy průměrné hodnocení, které slouží jako vzor pro posouzení podnikatelského jednání určených osob. Standard je stanoven v takové míře, v jaké ho lze rozumně očekávat. To může pro posuzované osoby mít význam předně z hlediska větší ochrany a relativní právní jistoty. Takové pojetí je označováno mezi odbornou veřejností také jako měřítko fiktivního hospodáře.³⁴

2.2.2.2.1 Důsledky porušení péče řádného hospodáře

Všichni členové volených orgánů obchodních korporací by měli vykonávat funkci minimálně tak, jak je zákonem požadováno, ale má se za to, že činí úkony s tím spojené nejen tak, aby nevznikla škoda společnosti, ale ba právě naopak, snaží

³¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2008, sp. zn. 29 Cdo 2531/2008.

³² § 51 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.

³³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 8. 2008, sp. zn. 5 Tdo 1412/2007.

³⁴ SIGMUNDOVÁ, M. a kol. *Péče řádného hospodáře v širším kontextu českého soukromého práva*. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2012. ISBN 978-80-7380-411-4. s. 37.

se o jeho zhodnocování v co největší možné míře. Pokud člen orgánu obchodní korporace porušil péči řádného hospodáře a jeho porušení bylo natolik závažné, že se společnost rozhodne z tohoto důvodu zahájit soudní řízení s takovou osobou pro náhradu újmy³⁵, je důkazní břemeno výjimečně obráceno. To znamená, že člen orgánu musí dokázat, že jednal s péčí řádného hospodáře.³⁶ Je to způsobeno především tím, že takový člen má veškeré informace, osvědčení a dokumenty, které by dokazovaly, že způsobil společnosti právě takovou újmu. Je to většinou výlučně člen orgánu, který těmito listinami a informacemi oplývá.

Dalším důsledkem porušení péče řádného hospodáře je povinnost osoby vydat společnosti prospěch získaný v důsledku porušení péče řádného hospodáře.³⁷ Co však zákon považuje za prospěch, to není specifikováno. Lze dovést, že prospěchem mohou být myšleny peníze a věci majetkové povahy. Havel má za to, že v návaznosti na ustanovení § 53 odst. 1 by se přednostně měl vydat takto získaný prospěch před náhradou v penězích. Výjimkou je ta okolnost, kdy takové jednání není možné anebo poškozený výslovně žádá úhradu v penězích. To však neznamená, že jestliže taková osoba vydá prospěch, může být sanována veškerá újma. Kromě vydání samotného prospěchu musí ten, kdo porušil péči řádného hospodáře, vypořádat případnou újmu, která vznikla společnosti v důsledku takového porušení podle ustanovení § 2894 a následující ObčZ.³⁸

Jestliže jednatel poškodil svým jednáním společnost, respektive společníka tím, že byl krácen na hodnotě své účasti, může se tento společník domáhat náhrady škody, a to formou povinnosti jednatele uhradit reflexní škodu.³⁹

Pokud by jednatel porušoval péči řádného hospodáře i opakovaně a ve většině případů závažně, může takovému jednatele soud určit zákaz výkonu funkce člena statutárního orgánu obchodní korporace, tzv. diskvalifikace. Toto opatření lze dohledat v ustanovení § 63 ZOK. Pakliže by taková osoba i přes diskvalifikaci vykonávala funkci člena orgánu, může soud opětovně vyloučit takového člena až na deset let.

³⁵ § 53 odst. 3 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.

³⁶ § 52 odst. 2 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.

³⁷ § 53 odst. 1 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.

³⁸ ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F. a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-540-4. s. 160.

³⁹ § 213 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Jako poslední z nejčastějších důsledků porušení péče řádného hospodáře, je pak trestněprávní odpovědnost za výkon funkce.

To, co však přinesla rekodifikace soukromého práva, zejména ObchZ, je novinka v podobě exkulpace. Zákonodárce počítal s tím, že v některých soudních řízeních mohou nastat situace, kdy nelze po členovi orgánu rozumně požadovat, aby nesl důkazní břemeno. Havel jako příklad takové situace uvádí: „*O takovou situaci může jít např. tehdy, přestal-li člen orgánu funkci vykonávat a prokazatelně nemá k potřebným dokumentům a informacím přístup. O tom, zda jsou podmínky pro udělení výjimky splněny, rozhodne soud vždy s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem případu.*“⁴⁰ Tvrzení je racionální a zákonná úprava je skvěle reagující, a to pro případy, kdy člen orgánu, jehož jednání je předmětem soudního řízení, již nemá právo k takovým informacím, které by byly dostatečné k prokázání jednání s péčí řádného hospodáře, nebo dokonce už se v takové funkci nenacházel.⁴¹ Koncovým podpůrným bodem pro takového člena orgánu je také rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30.9.2019, kde uvedl, že : „*Jednatel společnosti s ručením omezeným odpovídá za řádný (v souladu s požadavkem péče řádného hospodáře jsoucí) výkon funkce, nikoliv za výsledek své činnosti. Jedná-li s péčí řádného hospodáře, není povinen hradit společnosti škodu, byť by v důsledku takového jednání vznikla.*“⁴² Tvrzení je velmi namístě kvůli častému riskantnímu rozhodování člena orgánu. Jestliže by měl nést odpovědnost i za výsledek obchodní korporace, které újma vznikla, nebylo by prakticky možné efektivně rozhodovat z důvodu obav rozhodujících osob.

2.2.2.3 Pravidlo podnikatelského úsudku

Obchodní korporace se zřizují nejčastěji za účelem podnikání. Tato pravidla je nutno dále rozšířit o pravidlo podnikatelského úsudku (uváděné někdy také pod výrazem business judgement rule či zkratkou BJR), jež lze dohledat v ustanovení § 51 odstavce 1 ZOK, které bylo již citováno výše. Tento pojem předchozí právní úprava neznala. I přes tehdy chybějící zákonnou úpravu lze nalézt určitá rozhodnutí Nejvyššího soudu, která toto pravidlo ve své podstatě prakticky používalo.

⁴⁰ ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F. a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-540-4. s. 159.

⁴¹ ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F. s kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-540-4. s. 159.

⁴² Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2019, sp. zn. 27 Cdo 90/2019.

Například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30.3.2011, ačkoliv se opírá o ustanovení § 134 a § 194 odstavec 6 ObchZ, nelze v tomto kontextu nevidět, zvláště když je k dispozici aktuální zákonná definice, že soud aplikoval pravidlo podnikatelského úsudku, v tu dobu ještě českému právnímu řádu neznámé. Jak lapidárně soud uvedl: "*Jinými slovy to, zda jednatel bude pohledávky společnosti vymáhat, je věcí jeho úvahy v rámci obchodního vedení, jež musí být učiněna s ohledem na všechny okolnosti.*"⁴³ Nejdůležitější z okolností, které bere soud v úvahu, může být zejména hospodářský zájem společnosti posuzované osoby.

Ustanovení pravidla podnikatelského úsudku bylo zavedeno na základě zahraniční zkušenosti ostatních právních řádů a jejich judikatury. Zřejmě nejvíce z tohoto institutu bylo přejato z Německého akciového zákona, který se značně podobá naší aktuální úpravě.⁴⁴ Toto důležité pravidlo, zvláště pro členy orgánů, stojí na principu, že pokud někdo rozhoduje v zájmu společnosti, informovaně a s náležitou péčí, pak nemůže nést všechna rizika, která mohou v podnikání nastat.⁴⁵ Tyto vysoké nároky na obchodní vedení společnosti mohou mít za následek to, že se vyšší management společnosti může obávat - nutno podotknout, že oprávněně - že jestliže budou stát před nějakým manažerským rozhodnutím či plánem, který nevyjde, mohou poté čelit možné odpovědnosti za způsobenou škodu společnosti.⁴⁶ Lze tedy říci, že vznikl jakýsi standard jednání *lege artis* při výkonu takové funkce, jelikož musí nalézt rovnováhu mezi vyhýbáním se nadměrným rizikům a využíváním potencionálních příležitostí.⁴⁷

Osobně považuji tento institut za velmi zajímavý. Důvodem je zřejmě mírná znalost této problematiky v praxi. Pokud se vezme v úvahu čistě zákonná úprava, lze dovodit, že není komplexní a neupravuje (a zřejmě ani nemůže) všechny možné situace podnikatelského úsudku. Stejně tak neupravuje ani procesní stránku věci. V praxi znamená podnikatelské rozhodování často zásadní rozhodnutí, které může velmi ovlivnit směr, i další chod společnosti. To, co zákonná úprava vyjmenovává, tedy že se rozhoduje informovaně a v obhajitelném zájmu korporace, je pouze

⁴³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 2011, sp. zn. 29 Cdo 4276/2009.

⁴⁴ *Aktiengesetz § 93: Sorgfaltspflicht und Verantwortlichkeit der Vorstandsmitglieder* [online]. [cit. 2020-03-15]. Dostupné z: https://www.gesetze-im-internet.de/aktg/_93.html.

⁴⁵ VLÁDA. *Důvodová zpráva k § 72 až § 92 zákona č. 90/2012 Sb. o obchodních společnostech a družstvech* [online]. [cit. 2020-03-18]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-k-ZOK.pdf>.

⁴⁶ SCHULZ, M. *Vorstandshaftung und Business Judgment Rule* [online]. [cit. 2020-03-15]. Dostupné z: <https://www.roedl.de/themen/mandantenbrief/2014-03/vorstandshaftung-business-judgment-rule>.

⁴⁷ HAVEL, B. *Obchodní korporace ve světle proměn: variace na neuzavřené téma správy obchodních korporací*. Praha: Auditorium, 2010. ISBN 978-80-87284-11-7. s. 53.

špička ledovce. Pro reálná rozhodnutí, kterým musí vysocí manažeři, členové představenstva a jim podobní čelit, je toho zapotřebí mnohem více. Zejména procesní stránka věci je náročnější, než si lze na první pohled dle zákona představit.

Procesní části podnikatelského rozhodnutí nazývá Kožiak tzv. Testem pravidla podnikatelského úsudku. Dělí tento test na tři části. Zkoumá se, zda statutární orgán jedná:

- *V dobré víře;*
- *Mohl rozumně předpokládat, že jedná informovaně;*
- *Mohl rozumně předpokládat, že jedná v obhajitelném zájmu obchodní korporace;*⁴⁸

Dalším názorem je rozdělení testu dokonce na čtyři fáze. První fází je samotné podnikatelské rozhodnutí. To staví zodpovědné osoby před rozhodnutí, které je třeba vyřešit, tedy buď konat, či opomenout nějaké jednání. Zde je důležité jednat vědomě a vybírat podle několika možných scénářů.

Jestliže se taková osoba či orgán společnosti již rozhodla, musí si zodpovědět otázku na zákonnou úpravu (viz. § 51 ZOK), zda-li jednají rozumně a v dobré víře. Tento krok je důležitý zejména z důvodu případného přenosu důkazního břemene při soudním řízení v případě pochybností, zda bylo jednáno s péčí řádného hospodáře.⁴⁹ Jestliže by případně na takové soudní řízení došlo, součástí možného vyvinění je vysvětlení logického, rozumného jednání uskutečněného v zájmu obchodní korporace.

Třetí krok je pokračování konání zákonné definice výše uvedeného ustanovení, a to zodpovězení si, zda jedná podnikatel či orgán informovaně. V tomto kroku je důležité si zjistit veškeré možné relevantní a rozumně dostupné informace (skutkové i právní), které mohou napomoci podnikatelskému rozhodnutí.⁵⁰

Čtvrtým krokem bývá ujištění, že se skutečně jedná o nejlepší zájem pro společnost.⁵¹ V zákonné úpravě je doslovně uvedeno, že „jedná v obhajitelném zájmu obchodní korporace“, avšak logickým výkladem můžeme objektivně

⁴⁸ KOŽIAK, J. *Pravidlo podnikatelského úsudku v návrhu zákona o obchodních korporacích (a zahraničních právních úpravách)*. Obchodněprávní revue, Praha: C. H. Beck, 2012. ISSN 1803-6554. č. 4, s. 108-113.

⁴⁹ § 52 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2019, sp. zn. 27 Cdo 90/2019.

⁵¹ NOVOTNÁ KRTOUŠOVÁ, L. *Odpovědnost členů statutárních orgánů právnických osob*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-039-7.

předpokládat, že každá taková osoba, jež má pravomoc rozhodovat, chce pro takovou společnost nejlepší možný zájem.⁵²

Pro pochopení celého procesu podnikatelského rozhodování, které bylo uvedeno výše, budu uvádět manažerský (nikoliv právní) pohled z kapitálové obchodní společnosti, na české poměry velké akciové společnosti ŠKODA TRANSPORTATION a.s. Ponechám stranou proces, kterým se dostává teoretická idea do fáze reálného projektu. Přejdu již přímo na fázi, kde je na místě manažerské rozhodnutí, které představenstvo společnosti musí udělat v rámci určitého nového projektu.

Jednání a rozhodování v podnikání nese vždy rizika. Akceptování přiměřené míry podnikatelského rizika ze strany vrcholového managementu a statutárních orgánů je součástí jejich role, a tudíž je žádoucí. V některých případech lze říci že je nutné k fungování a udržení se na trhu. Přílišná opatrnost ze strany vrcholových manažerů může často být na škodu – váhavé či opožděné rozhodnutí je horší než špatné rozhodnutí. Z toho vyplývá, že z pouhého neúspěchu transakce nelze poukazovat na vědomé porušení povinností / nedbalosti statutárního orgánu a tím porušení požadované úrovně péče. Pokud se jako příklad nového projektu uvede produktová strategie spojená s investicí do vývoje nového produktu, pak prvním úkolem je důkladná analýza trhu zahrnující pochopení povahy prostředí, hybatelů trhu, klíčové ukazatele a trendy, identifikace klíčových konkurenčních sil, konkurenčního postavení v daném oboru a klíčových příležitostí a hrozeb. Takové analýzy či studie mohou být zadávány externím poradenským firmám nebo při dostatečném množství dat a informací je lze vytvořit interně v rámci firmy. Interní způsob, tedy zpracování potřebných analýz uvnitř samotné společnosti bývá častější u menších společností. Větší hráči na trhu využívají externí konzultační společnosti, a to z několika důvodů. Především si mohou dovolit zaplatit poměrně vysoké částky za zpracování studie, ale je tu i hledisko vyšší efektivity a úrovně zpracování takové studie. Nejobvyklejší je způsob kombinovaný, kdy část zpracovává externí firma a část je vytvořena vlastními silami. Výstupem všech studií a analýz je dokument strategické povahy, který slouží jako výchozí podklad pro další rozhodování.

⁵²*Pravidlo podnikatelského úsudku jako ochrana managementu před odpovědností za škodu* [online]. 30. 3. 2016 [cit. 2020-02-02]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/pravidlo-podnikatelskeho-usudku-jako-ochrana-managementu-pred-odpovednosti-za-skodu-100948.html>.

Tento dokument slouží jednak pro lepší orientaci v daném projektu, ale i pro případnou zpětnovazební kontrolu. Ve velkých společnostech probíhá rozhodování na několika stupních. V první fázi prochází projekt Risk Committee a po posouzení veškerých rizik schvaluje v další fázi projekt představenstvo společnosti. V poslední fázi schvaluje projekt investiční komise, která posuzuje hospodárnost investice, daňové aspekty, postup investování a návratnost investice jako takové. V průběhu projektu se v pravidelných intervalech provádí posuzování projektu ve vztahu k aktuální situaci na trhu. V případě změn chování trhu se tento strategický dokument aktualizuje podle dané situace.

Za situace, že bude daný projekt posuzován ex post, s tím, že se jednalo o zmařenou investici a žádat náhradu škody, jsou strategické dokumenty a všechny výstupy ze schvalovacího procesu poměrně zásadní jako důkazy, že takové podnikatelské rozhodnutí bylo podloženo studii a analýzami, které byly náležitě vyhodnoceny s jasně danými závěry.

2.2.2.4 Nezbytná loajalita

Druhou dílčí složkou z ustanovení § 51 odstavce 1 ZOK, kterou je třeba zmínit a osvětlit, je sousloví nezbytné loajality v souvislosti s povinností péče řádného hospodáře. Je také nedílnou součástí podstaty pravidla podnikatelského úsudku.

Název slova loajalita má bohaté historické kořeny. Vzniklo z francouzského slova Loyauté, to bylo ještě přejato z latinského legalitas. Definici slova loyauté uvádí francouzský slovník jako čestné, věrné a správné chování. Označuje člověka, který je upřímně věrný svému morálnímu chování. Loajální člověk respektuje své závazky a rozvíjí jeho smysl pro čest.⁵³ V obchodním styku to tedy lze uvést jako ochotu jednotlivce upřednostnit zájmy společnosti, instituce oproti svým vlastním zájmům.

Ještě před rekonstrukcí soukromého práva nebyla povinnost loajality pro členy statutárních orgánů explicitně uvedena v ObchZ. I proto docházelo v odborných kruzích k diskuzím, zda-li je povinnost loajality subsumovaný péči

⁵³ „Loyal signifie honnête, fidèle, droit. Cet adjectif qualifie un être humain qui est sincèrement fidèle dans sa conduite morale. Une personne loyale respecte ses engagements et possède un sens de l'honneur développé.“ *DICTIONNAIRE FRANÇAIS: Loyal* [online]. [cit. 2020-02-15]. Dostupné z: <https://www.linternaute.fr/dictionnaire/fr/definition/loyal/>.

řádného hospodáře, či nikoliv.⁵⁴ Většina se shodla na možném subsidiárním použití úpravy mandátní smlouvy jakožto vztahu mezi členem statutárního orgánu a společností. Poté byla možnost posuzovat povinnost loajality jako povinnost člena statutárního orgánu (mandatáře) uskutečňovat povinnosti, ke kterým se zavázal společnost (mandantovi) a v souladu s jeho zájmy, které společnost (mandatář) zná, nebo musí znát.⁵⁵ Jakoukoliv bližší definici povinnosti loajality však ObchZ neobsahoval, proto Povinnost loajality v obchodním styku byla dovozována pouze soudní praxí. Nejvyšší soud judikoval, že princip loajality společníka vůči společnosti je jednou ze základních zásad obchodních společností. Zásada, kterou se řídí ObchZ, je výchozí pozicí, která určuje všechny jeho povinnosti.⁵⁶

Nejvyšší soud dále uvedl v rozhodnutí ze dne 26.6.2007: *„Princip loajality je výkladovým pravidlem, v jehož rámci je třeba interpretovat jednotlivé dílčí povinnosti společníka vůči společnosti. Za použití principu loajality lze nepochybně dovodit, že jednou z povinností společníka při převodu obchodního podílu je, aby jeho převodem neúměrně nebo nedůvodně neohrozil další činnost a existenci společnosti“*⁵⁷

I přes ustálenou judikaturu cítil zákonodárce potřebu zakomponovat zásadu loajality při rekonstrukci do právní úpravy. Zásada byla zanesena do ustanovení o povinnosti péče řádného hospodáře a také do ustanovení § 212 odstavce 1 ObčZ.⁵⁸ V důvodové zprávě se uvádí, že: *„ustanovení § 212 o. z. přejímá myšlenku dosavadního § 56a obch. zák., která tam nemá místo, protože se nejedná o speciální pravidlo pro obchodní společnosti, ale o obecnou zásadu dopadající na všechny právnické osoby korporativního typu“*⁵⁹ Důraz ustanovení je evidentně kladen zejména na požadavek loajality společníků vůči korporaci, aby bylo možno využít společnost s takovým záměrem, pro jaký byla založena. Aby ale bylo možno plnit cíle společnosti, je aplikace zásady důležitá i obecně mezi společníky. Jestliže by společníci vzájemně nerespektovali plány, nebrali ohledy na ostatní a nebyli by schopni podstupovat kompromisy, nebyla by existence takové společnosti

⁵⁴ HAVEL, B. *Obchodní korporace ve světle proměn: variace na neuzavřené téma správy obchodních korporací*. 1. vydání. Praha: Auditorium, 2010. ISBN 978-80-87284-11-7 s. 156.

⁵⁵ § 567 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 10. 2012, sp. zn. 29 Cdo 2005/2012.

⁵⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 6. 2007, sp. zn. 29 Odo 387/2006.

⁵⁸ § 212 odst. 1 ObčZ.: Přijetím členství v korporaci se člen vůči ní zavazuje chovat se čestně a zachovávat její vnitřní řád. Korporace nesmí svého člena bezdůvodně zvýhodňovat ani znevýhodňovat a musí šetřit jeho členská práva i oprávněné zájmy.

⁵⁹ ELIÁŠ, K. a kol. *Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou*. Ostrava: Sagit, 2012. ISBN 978-80-7208-922-2. s. 141.

v podstatě možná. Proto je kladen důraz na to, aby se společníci takového jednání zdrželi. Výše uvedené chování můžeme rozdělit na:

- *vertikální povinnost loajality (společník x společnost);*
- *horizontální povinnost loajality (společník x společník);⁶⁰*

Dědič dále uvádí, že se v rámci povinnosti loajality od člena představenstva vyžaduje, „*aby jednal v zájmu akciové společnosti, a nikoliv jen určitého akcionáře, nebo dokonce ve vlastním zájmu či zájmu třetí osoby, a vyžaduje se po něm, aby se aktivně se zájmy společnosti seznamoval.*“⁶¹ Na konto Dědiče přidává Lasák: „*Od principu obecné korporální loajality stanovené pro společníky kapitálových společností v § 212 odst. 1 o. z. je nutné odlišit povinnost loajality, která obecně stihá členy orgánů právnických osob dle § 159 odst. 1*“⁶² Podle odborníků je tedy velký rozdíl mezi povinnostmi loajality členů orgánů korporace a povinnostmi loajality člena korporace. Zatímco člen orgánu je dle ustanovení § 159 ods. 1 ObčZ vždy povinen upřednostnit zájem korporace před vlastním a tuto funkci vykonávat za jakékoliv situace s nezbytnou loajalitou, potřebnými znalostmi a pečlivostí. Oproti tomu se přikláním k názoru Dvořáka, že člena korporace „*povinnost loajality nezbavuje práva hájit své legitimní zájmy – soudně i mimosoudně – vůči korporaci i vůči komukoliv jinému. Požadavek loajality nelze vykládat tak, že člen je povinen na svá práva rezignovat nebo že je nesmí uplatňovat či snad že jejich uplatňování je vázáno na vůli korporace, jejich orgánů nebo členů korporace.*“⁶³

⁶⁰ *K povinnosti loajality* [online]. 08.10.2015 [cit. 2020-04-01]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/obchodni-pravo/povinnost-loajality>.

⁶¹ DĚDIČ, J. *Obchodní zákoník: komentář*. Praha: Polygon, 2002. ISBN 80-7273-071-1. s. 2417.

⁶² LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I: obecná část (§ 1-654): komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. s. 1075.

⁶³ ŠVESTKA, J., DVOŘÁK J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník: Komentář*. 1. vydání Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-370-8. s. 652.

3 Historický vývoj střetu zájmů

Problematika střetu zájmů je v České republice poměrně novým institutem, který se postupně dostává do popředí zejména s ohledem k otevřené ekonomice státu a tím pádem k čím dál tím častějšímu obchodování společností v rámci mezinárodního obchodu. Tím, že zahraniční společnosti mají stanovené vlastní standardy, bez kterých odmítají spolupráci, musí se tomu společnosti v České republice, které s nimi chtějí spolupracovat, přizpůsobit. Zahraniční společnosti takovýmto způsobem vyvíjejí tlak na české společnosti. Jedním z klasických standardů jsou vyšší nároky na corporate governance⁶⁴. Tyto standardy vyžadují po vedení společnosti, aby vytvořily a následně postupovaly podle určitých dokumentů, struktur a vztahů, které budou rozdělovat práva a povinnosti mezi tzv. Stakeholders.⁶⁵ Tento pojem slouží pro hromadné označení všech zainteresovaných osob či stran ve společnosti, ať už to jsou statutární orgány, vrcholný management, akcionáři nebo i dodavatelé a zákazníci společnosti. Tento zahraniční trend spolu s mnohými dalšími problematickými částmi poněkud zastaralé a rigidní právní úpravy českého obchodního práva přispěl k názoru zákonodárce, že je nutnost rozsáhlejší rekonstrukce soukromého práva.

3.1 Srovnání s předchozí právní úpravou

Tato kapitola podává zevrubný souhrn změn oproti předchozí právní úpravě, který je relevantní pro téma této diplomové práce. Jedná se předně o korporátní úpravu zaměřující se na odpovědnost členů statutárních orgánů. Na místě je tedy uvést, že před rokem 1991 nelze o žádném soukromoprávním charakteru mluvit, a to kvůli tehdejšímu státnímu zřízení, socialismu. Ten nahradil předchozí soukromoprávní úpravu veřejnoprávním hospodářským právem. Momentem, kterým se navrátilo soukromé právo a kdy se dá již hovořit o demokratickém právním státu, byla novelizace⁶⁶ občanského zákoníku z roku 1964.⁶⁷ Spolu s ním

⁶⁴ Systém správy a řízení společnosti – tomuto institutu bude věnována část kapitoly Korporátní úprava střetu zájmů.

⁶⁵ GOSSY, G. *A Stakeholder Rationale for Risk Management: Implications for Corporate Finance Decisions* [online]. Ilustrované vydání. Springer Science & Business Media, 2008 [cit. 2020-03-13]. ISBN 978-3-8349-9758-6. s. 6.

⁶⁶ zákon č. 509/1991 Sb., zákon, kterým se mění, doplňuje a upravuje občanský zákoník.

⁶⁷ zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

vešel v platnost i obchodní zákoník, který opět postavil základy pro podnikatelské subjekty.

Rekodifikace pokračuje v trendu předchozí právní úpravy a dále ji rozšiřuje. Některé instituty byly přesněji definovány (jednání s péčí řádného hospodáře), jiné prošly transformací terminologickou (odpovědnost za škodu – náhrada škody) a některé vznikly úplně nově (ručení členů orgánu při úpadku obchodní korporace).

Tato práce se zabývá střetem zájmů členů orgánů obchodních korporací. To značí, že komparace s aktuální právní úpravou probíhá jednak na úrovni občanského zákoníku – zákona č. 40/1964 Sb. a obchodního zákoníku – zákona č. 513/1991. Nová právní úprava pak představuje zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, a také zákon č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních společnostech a družstvech.

Zákaz střetu zájmů v oblasti zastupování osoby byl zakotven v předchozí právní úpravě, konkrétně ustanovení § 22 občanského zákoníku.⁶⁸ Nebylo stanoveno, zda-li lze použít takové ustanovení o střetu zájmů na problematiku členů orgánů obchodních korporací. Taková úloha náležela judikatuře. Podstatným rozdílem ve vnímání tohoto ustanovení je fakt, že předchozí právní úprava považovala statutární orgán, respektive jednání takového orgánu, jako jednání své vlastní. Tomu tak v současné právní úpravě není, statutární orgán jedná pouze jako zástupce obchodní korporace. Aby mohlo být ustanovení zákazu zastupování aplikováno, byla běžně používána analogie. Takové ustanovení však mělo v občanském zákoníku pozici *lex generalis*, *lex specialis* a dále pak náležel úpravě v obchodním zákoníku.⁶⁹

Oproti předchozí právní úpravě došlo k rozšíření obsahu normativu péče řádného hospodáře. Došlo k tomu, že obsah není třeba dovozovat judikaturou, ale je explicitně zařazen v ustanovení § 159 ObčZ. Pravděpodobně největší proměnou však prošel institut pravidla podnikatelského úsudku. Tento institut, který v předchozí úpravě chybí, byl zařazen do současné právní úpravy jako určitý prvek kontradiktornosti institutu péče řádného hospodáře, jakéhosi možného vyvinění pro management společností před odpovědností za škodu, pokud by v rámci podnikatelského rozhodování podstoupili takové riziko, které nevyjde.

⁶⁸ § 22 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁹ Čech, P. *Vnitřní obchodování a zájmová kolize v nové úpravě obchodních korporací*. Právní rádce, 2014, č. 1. ISSN 1210-4817. s. 23.

V případě problematiky střetu zájmů ve vztahu k obchodním korporacím a pravidlech vnitřního obchodování je změna nového zákona oproti obchodnímu zákoníku poměrně zásadní, protože ustanovení, které by se dalo vyložit jako jakýsi předchůdce ustanovení § 54 až §58 ZOK je ustanovení § 135 odst. 2 a §196a ObchZ.⁷⁰ Nová úprava působí poměrně dost okleštěně oproti vyčerpávající předchozí úpravě. Zatímco ve staré úpravě byla problematika včleněna do jednoho paragrafu, nová úprava kromě jiného roztržila střet zájmů hned do několika míst. Zákonodárce systematiku pojal podle formy obchodní korporace, jedná-li se o společnost s ručením omezením či akciovou společnost. Jedním okruhem je obecná úprava střetu zájmů v ZOK, přesněji ustanovení § 54 až § 58. Dalším místem, kde dohledat úpravu střetu zájmů je pak ObčZ, ten se však použije subsidiárně.

I když nově vytvořené ustanovení o střetu zájmů působí komplexním dojmem, funguje pouze jako hraniční ukazatel, jakým způsobem by se této problematice v korporátním právu dalo předejít, či v potřebném případě ji řešit. Za příklad lze uvést informační povinnost při hrozícím střetu zájmů člena orgánu obchodní korporace. Ta se vztahuje obecně jak na společnost s ručením omezeným, tak na akciovou společnost. Pokud se domnívá, že takový střet zájmů fakticky hrozí, má povinnost upozornit na tuto skutečnost jednak orgán, jehož je členem a dále orgán kontrolní. Pakliže není zřízen kontrolní orgán korporace, spadá informační povinnost k orgánu nejvyššímu. A zatímco v předchozí právní úpravě bylo další jednání podmíněno souhlasem nejvyššího orgánu korporace, po rekodifikaci se uvádí pouze eventuelní možnost kontrolního, respektive nejvyššího orgánu zakázat takové jednání, které je v rozporu (např. uzavření smlouvy) se zájmy společnosti. Pokud takový zákaz člen orgánu příslušné korporace ignoroval, a i přes to smlouvu uzavřel, je taková smlouva neplatná.⁷¹

Neplatnosti se však může oprávněná osoba domoci pouze 6 měsíců od okamžiku, kdy se o něm dozví, resp. do 10 let od okamžiku, kdy se toto jednání uskutečnilo.

Změnily se i další věci, jako je například sankce za porušení péče řádného hospodáře člena orgánu. Pokud přivodil korporaci škodu, kterou způsobil jednáním, které bylo v rozporu s péčí řádného hospodáře, musí korporaci nahradit škodu, popřípadě vydat získaný prospěch na takové škodě. Pokud nenahradí člen orgánu

⁷⁰ Konflikt zájmů – ustanovení § 135 odst. 2 ObchZ slouží pro společnost s ručením omezením, § 196a ObchZ pro akciovou společnost.

⁷¹ ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákoník*. 13. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2010, ISBN 978-80-7400-354-7. s. 731.

škodu, kterou způsobil korporaci v souvislosti s výkonem své funkce, důsledkem je ručení člena orgánu věřitelům korporace za dluhy korporace do výše, v jaké nebyla nahrazena.

Další změna se týká jen obchodní korporace ve formě akciové společnosti. Změnou je myšleno ustanovení § 255 ZOK, které pojednává o možných způsobech úplatného nabytí majetku společnosti od zakladatelů a akcionářů v průběhu dvou let od vzniku společnosti.⁷² Zatímco v předchozí právní úpravě bylo regulováno nabývání i převody majetku od společnosti, stávající úprava reguluje pouze nabývání majetku, a navíc zde nezakotvuje ani nabytí od osoby blízké či statutárního orgánu. Dalším rozdílem v tomto ustanovení je pak odstavec 1 a), kde musí být „...úplata stanovena tak, aby nepřesahovala hodnotu nabývaného majetku stanovenou posudkem znalce;“⁷³ Tohoto znalce, jenž posuzuje hodnotu majetku, který korporace nabývá, vybírá nyní představenstvo. Tato volba již není v dikci soudu.

Zhodnocením této kapitoly může být argument, že rekodifikace soukromého práva není faktickou novelizací občanského a obchodního zákoníku. Aktuální právní úprava je minimálně v souvislosti s tématem diplomové práce značně zúženo, a ač pojednává o jednotlivých či nových institutech hlouběji (Business judgement rule), formu tvoří pouze nejobecnější demonstrativní výčet, který rozhodně není dostačující. I přes kritické hodnocení lze shrnout, že stav právní úpravy po rekodifikaci je méně komplikovaný a obecnější, než tomu bylo v obchodním zákoníku. Jako největší pozitivum nakonec lze vnímat oddělení obecné úpravy střetu zájmů od vnitřního obchodování.⁷⁴

⁷² § 255 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.

⁷³ § 255 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁴ § 196a zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

4 Rozbor jednotlivých pojmů

Tato kapitola se zabývá jednotlivými úpravami problematiky střetu zájmů, včetně dopadu zákona na výkon funkce člena orgánu obchodní korporaci při zjištění potencionálního střetu zájmů. Práce také věnuje podkapitolu analýze smlouvy o výkonu funkce. Rozebrána bude informační povinnost člena orgánu a úprava orgánu, vůči němuž takovou povinnost má. Zmíněna bude také problematika prokury ve střetu zájmů a nezbytný dopad, který se uplatní na osoby blízké, ovlivněné a ovládané. Na informační povinnost přímo navazuje problematika právního jednání jako zákazu případného uzavření smlouvy ve střetu zájmů. Po vyložení oblasti zákazu uzavření smlouvy je třeba specifikovat, na jaký druh smluv tento zákaz nespadá, tedy na smlouvy uzavírané v běžném obchodním styku. Konec této kapitoly bude věnován důsledkům a možným scénářům v případě střetu zájmů v obchodní korporaci.

4.1 Smluvní zastoupení (Smlouva o výkonu funkce)

Pokud se pojednává o členovi orgánu korporace v problematice střetu zájmů, je třeba zmínit také formu takového zastoupení, tedy jakým způsobem a na základě čeho vykonává takovou funkci, zda-li výkon člena statutárního orgánu bude upravován podle zákonného, či smluvního zastoupení. Před rekonstrukcí soukromého práva upravovalo zastoupení obchodní korporace, respektive práva a povinnosti orgánů a jejich členů, ustanovení § 66 ObchZ. Toto ustanovení bylo nahrazeno v nové právní úpravě ustanovením §59 ZOK, tedy smlouvou o výkonu funkce. Nová regulace obecných práv a povinností mezi obchodní korporací a členem jejího orgánu lépe reaguje na celkově novou koncepci úpravy obchodních korporací. Kromě změny terminologie (již ne „vztah“, ale „práva a povinnosti“) a preciznější formulaci jednotlivých práv a povinností mezi členem orgánu a obchodní korporací je zde důležitá analogie těchto práv a povinností k ObčZ, přesněji ustanovení o příkazní smlouvě.⁷⁵

Příkazní smlouva má být základem pro určení práv a povinností orgánu společnosti. Vzniká ze zákona a to volbou, jmenováním či jiným způsobem

⁷⁵ § 2430 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

povolání člena orgánu. Jestliže v takové smlouvě nejsou zakomponována veškerá práva a povinnosti člena orgánu, která vyplývají ze ZOK, je nutné respektovat smlouvu o příkazu a také kogentní ustanovení ZOK, která konkrétně vymezují práva a povinnosti takového orgánu.⁷⁶ To však nebrání stranám domluvit si úpravu práv a povinností na základě jiného smluvního typu, a to včetně pracovněprávní smlouvy. Jestliže je nahrazena úprava příkazní smlouvy jiným smluvním typem, řídí se práva a povinnosti mezi členem orgánu a obchodní korporací úpravou smlouvy o výkonu funkce. Pokud by byla uzavřena pracovněprávní smlouva, tak taková „*nezakládá výkon funkce orgánu, ale naopak je důsledkem volby, jmenování či jiného povolání do funkce.*“⁷⁷

Další možnosti společností, jak profilovat tato práva a povinnosti, je možnost například uzavření smlouvy o výkonu funkce se členem statutárního orgánu a práva a povinnosti členů dozorčí rady, aby se přiměřeně řídili příkazní smlouvou. Také je možné, aby se členové statutárního orgánu přiměřeně řídili příkazní smlouvou a členové dozorčí rady klasickou pracovněprávní smlouvou. V žádném případě se však na smlouvy o výkonu funkce nemohou použít ustanovení o správě cizího majetku⁷⁸ dle ObčZ.⁷⁹

Zákon preferuje pro vztah mezi obchodní korporací a členem orgánu použití smlouvy o výkonu funkce. Důvodem je možnost výstižnější formulace práv a povinností člena orgánu vůči obchodní korporaci, než tomu je ve stručné úpravě příkazní smlouvy. Smlouva o výkonu funkce musí mít vždy písemnou formu, pokud se jedná o kapitálové společnosti, a to pro vyšší právní jistotu obou stran. Taková smlouva bude mít prakticky mnohem větší výčet možných práv a povinností, než ZOK ukládá. U kapitálových společností má schválení a změnu smlouvy o výkonu funkce v obligatorní působnosti valná hromada. Pro výkon funkce člena orgánu však není rozhodné, kdy byla taková smlouva o výkonu funkce odsouhlasena. Může být schválena již před jejím uzavřením, ale i ex post. Účinky takové smlouvy nastávají až okamžikem schválení valnou hromadou. To znamená,

⁷⁶ ROZEHNAL, A. *Obchodní právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-524-1. s. 291.

⁷⁷ ROZEHNAL, A. *Obchodní právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-524-1. s. 291.

⁷⁸ § 1400 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁹ ROZEHNAL, A. *Obchodní právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-524-1. s. 291.

že výkon funkce člena orgánu se do té doby bude přiměřeně řídit ustanovením smlouvy o příkazu, zákonem a stanovami (či společenskou smlouvou).⁸⁰

Pokud jde o polemiku, zda se jedná o smluvní či zákonné zastoupení, je třeba vyjádřit veškeré názory, které se napříč odbornou veřejností dosti liší. Hledisko zastoupení je důležité především k tomu, že vymezuje působnost a ohraničuje vlastní limity. Havel má za to, že zastoupení je zákonné, protože: „*funkce je sice věcí dobrovolné dohody, ale vztah, který vzniká, není vztahem per se smluvním, ale vztahem, na který se použije příkaz pouze přiměřeně.*“⁸¹ S tím nesouhlasí vícero autorů, mezi nimi je i Lasák, který tvrdí, že je nutné při zastupování právnické osoby vycházet z ustanovení o smluvním zastoupení. Poukazuje na formulaci ustanovení § 154 ObčZ a argumentuje gramatickým výkladem, kdy slovo „zmocní“ nelze dovozovat jako možného zástupce právnické osoby ve smyslu zákonného zástupce podle ustanovení § 441 odst.1 ObčZ.

Doplňuje to tím, že: „*Ke vzniku zastoupení bude tedy potřebné ujednání o rozsahu zastoupení ve smyslu § 441 odst. 1 ObčZ. Podle § 441 odst. 2 ObčZ je zmocnitel (zastoupená právnická osoba) povinen uvést rozsah zástupčího oprávnění v plné moci.*“⁸² Kompromisně pak vyřešili tuto problematiku Svoboda s Dědičem, kteří tvrdí, že jednání právnické osoby nelze subsumovat ani pod jeden typ smluvního vztahu, nýbrž takový vztah pokládá jako specifickou formu přímého zastoupení.⁸³ Dědič si však přisadil, že ačkoliv pojednává o smíšeném typu zastoupení, následně uvádí, že dovozením nepovažuje za možné použití ustanovení o smluvním zastoupení.⁸⁴

Havel však s tímto specifickým typem nesouhlasí, a to především v důsledku porušení fiduciárních povinností. Na to konto argumentuje, že pokud by takové zastoupení bylo smíšeného typu, nemohli by rozhodnout jeho nositelé o tom, za porušení zákon či smlouvu, konkrétně porušení ustanovení § 2910 ObčZ, §2912 ObčZ nebo §2913 ObčZ. Dle jeho názoru i přes explicitní vyjádření autorů o smíšeném typu zastoupení dovodil, že tito autoři ve skutečnosti vnímají takové

⁸⁰ ROZEHNAL, A. *Obchodní právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-524-1. s. 291.

⁸¹ HAVEL, B. *Konflikt zájmů při správě obchodních korporací (vztah § 437 odst. 2 ObčZ a § 54 a násl. ZOK)*. Právní rozhledy, 2015, č. 8, s. 272-275.

⁸² LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z. a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. Díl. I. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-538-2. s. 413 a násl.

⁸³ ŠVESTKA, J.; DVOŘÁK, J.; FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. Svazek I. Praha: Wolters Kluwer, a.s. 2014. ISBN 978-80-7478-370-8. s. 1037.

⁸⁴ DĚDIČ, J. *Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník*. Právní rozhledy, 2014, č. 15–16, s. 524.

jednání jako zastoupení smluvní, i když oprávnění jednat vzniká ze zákona. „*Takovéto řešení není smíšeným pojetím, ale pojetím smluvním, tedy myslím, že i nadále se autoři dělí jen na dvě skupiny – ty, kteří hájí zastoupení zákonné, a ty, kteří hájí zastoupení smluvní.*“⁸⁵

Otázkou také zůstává, zda-li za výkon funkce má člen orgánu společnosti nárok na odměnu. V předchozí právní úpravě se počítalo s vyvratitelnou právní domněnkou, že mandant jedná za úplatu.⁸⁶ Po rekodifikaci se však počítá s přesným opakem, tedy že: „*Není-li odměňování ve smlouvě o výkonu funkce sjednáno v souladu s tímto zákonem, platí, že výkon funkce je bezplatný.*“⁸⁷ Kromě toho není výkon funkce bezplatný, pokud:

- Bude sjednaná smlouva o výkonu funkce neplatná z důvodu na straně obchodní korporace;
- Bude překážka na straně obchodní korporace, která brání uzavření smlouvy o výkonu funkce;
- Smlouvu o výkonu funkce neschválí nejvyšší orgán bez zbytečného odkladu po vzniku funkce člena orgánu i přes to, že byl důvodný předpoklad, že bude uzavřena;

Jestliže není taková funkce bezplatná, pak se výše takové odměny určuje jako obvyklá. K určení výše se uplatní ustanovení § 2438 ObčZ, kdy společnost udělí odměnu v obvyklé výši vůči svému podnikání. Odměna se pak určuje „*jako odměna obvyklá v době uzavření smlouvy nebo, nebyla-li smlouva uzavřena, obvyklá v době vzniku funkce za činnost obdobné činnosti, kterou člen orgánu vykonával.*“⁸⁸ V praxi se konkrétní výše bude zřejmě určovat znaleckým posudkem.

4.2 Informační povinnost

Možná definice střetu zájmů může být i situace, kdy se člen orgánu obchodní korporace dostane jednáním či opomenutím do pozice, která je s nejvyšší

⁸⁵ HAVEL, B. *Konflikt zájmů při správě obchodních korporací (vztah § 437 odst. 2 ObčZ a § 54 a násl. ZOK)*. Právní rozhledy. 2015, č. 8, s. 272-275.

⁸⁶ § 566 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.

⁸⁷ § 59 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁸ § 59 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.

pravděpodobností v nesouladu s touto obchodní korporací, kdy se zájem, který má člen orgánu obchodní korporace, může dostat do konfliktu se zájmy obchodní korporace, jejímž členem orgánu je. Jak je rozvedeno níže, nefunguje zde žádný obecný dohlížitel daný zákonem. Zhodnocení stavu, zda-li je takový člen orgánu v potencionálním střetu zájmů, závisí zcela na jeho subjektivním zhodnocení.⁸⁹ Rekodifikací soukromého práva tak vznikl určitý postup, který má za úkol ochránit zájem obchodní korporace, a zabránit tak možné kolizi zájmů. Informační povinnost má tedy především preventivní funkci v problematice střetu zájmů jako celku.

4.2.1 Vznik a obsah informační povinnosti

Informační povinnost vyplývá z ustanovení §54 odst. 1 ZOK. Pokud se bude zkoumat vznik informační povinnosti na základě gramatického výkladu příslušné normy, tato povinnost je povinností čistě subjektivní. Povinnost tedy nevyplývá jen z faktického nabytí takového stavu, jako je tomu v jiných zákonech („*kdo jiného usmrtí... ..*“⁹⁰), ale až po subjektivním zjištění, že může být, či už reálně je ve střetu zájmů. Informační povinnost je závislá na subjektivním pocitu z toho důvodu, že nelze předvídat a klasifikovat objektivní moment. Pokud by tato povinnost byla závislá na objektivním stavu, nebylo by možné připisovat členovi orgánu, který o takovém střetu subjektivně netuší, jednání, které učinil a není v zájmu obchodní korporace, nelze mu tedy rozporovat jednání v dobré víře. Zákonná definice povinnosti oznámit potencionální střet zájmů však nedefinuje lhůtu, v jakém čase by takové oznámení měl poskytnout.⁹¹ To lze interpretovat tak, že takové oznámení není nutné učinit neprodleně poté, co se o střetu člen orgánu dozvěděl, ale takovou povinnost může učinit až při nejbližším jednání ve spojitosti s výkonem funkce.

Bude však možné zjistit okamžik oznamovací povinnosti, který vzniká členovi orgánu, pakliže se nejedná o jeho střet zájmů, ale o střet osoby blízké, ovlivněné či ovládané? Štenglová ve svém článku uvádí, že povinnost člena orgánu obchodní korporace je, kromě jiného, vynaložit přiměřené úsilí k případnému

⁸⁹ BĚLOHLÁVEK, A. J. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-451-0, s. 360.

⁹⁰ § 140 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů,

⁹¹ § 54 ZOK říká pouze: „...informuje o tom bez zbytečného odkladu ostatní členy orgánu, jehož je členem.“

zjištění střetu zájmů.⁹² Takové úsilí lze subsumovat pod povinnost jednání s péčí řádného hospodáře, jak ostatně tvrdí i Dědič.⁹³ Z tohoto výkladu však vyvstává další otázka: Jaké úsilí lze považovat za přiměřené, rozumné, jak určit míru přiměřenosti? Předpokládám, že taková míra se bude určovat případ od případu, protože pokud by se jednalo o osoby blízké pouze v užším významu, příkladem ze zákonného výčtu⁹⁴ lze užít například partnera, u kterého zřejmě nebude problém předpokládat, že ujištění o neexistenci potencionálního střetu zájmů lze průběžně kontrolovat na rozumné úrovni. Problémem naopak může být i osoba sešvagřená, která, ačkoliv je považována vyvratitelnou právní domněnkou za osobu blízkou, prakticky nemusí být v jakémkoliv kontaktu se členem orgánu a vyvinout rozumné úsilí v takovém stavu může být velice těžké a subjektivně silně diskutabilní.

Dle mého názoru, jak jsem již výše uvedl, by se rozumné úsilí dalo analogicky subsumovat pod zákonné objektivní hledisko jednání s péčí řádného hospodáře. Lasák shrnuje zrod informační povinnosti takto: „*Jinými slovy, jakmile se člen voleného orgánu relevantním způsobem seznámí se skutkovými okolnostmi, ze kterých vyplýne, že by se při výkonu funkce jeho zájmy mohly střetnout se zájmy obchodní korporace, vzniká mu notifikační povinnost ve smyslu § 54 odst. 1.*“⁹⁵

Vznik informační povinnosti podle ustanovení § 55 ZOK je víceméně jasný. „*Hodlá-li člen orgánu obchodní korporace uzavřít s touto korporací smlouvu, informuje o tom bez zbytečného odkladu (...).*“⁹⁶ V tomto případě jde, naproti výše uvedenému ustanovení §54 ZOK, o objektivní faktickou skutečnost. Uzavření smlouvy je z povahy věci projevem právního jednání, se kterým člen orgánu souhlasí, a vyjadřuje tím svou vůli, takže člen orgánu o případném střetu zájmů vědět musí.⁹⁷ Spolu s oznámením o úmyslu uzavřít takovou smlouvu musí uvést podmínky, za kterých má být taková smlouva uzavřena.⁹⁸ Pokud nastane situace člena orgánu spojeného s osobou blízkou, ovlivněnou či ovládanou, se kterou má podepsat smlouvu, či naopak má korporace člena orgánu zajistit nebo utvrdit jejich

⁹² ŠTENGLOVÁ, I. *Střet zájmů člena statutárního orgánu kapitálové obchodní korporace ve vazbě na principy corporate governance*. Bulletin advokacie. 2019, č. 11, s. 29 - 35.

⁹³ DĚDIČ, J. *Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník*. Právní rozhledy 15-16/2014, Praha: SEVT, ISSN 1210-6410. s 528.

⁹⁴ § 22 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁵ LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z. a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. Díl. I. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-538-2. s. 459.

⁹⁶ § 55 odst. 1. zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁷ ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F. a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-540-4. s. 145.

⁹⁸ § 55 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.

dluhy, je vznik informační povinnosti také nepochybný. Vznik informační povinnosti tedy nastává ve chvíli, kdy (za předpokladu, že by neměl informace o takové smlouvě ještě před jejím plánovaném uzavřením) se dostane k finálnímu návrhu smlouvy s takovou osobou.

4.2.2 Rozsah informační povinnosti

Informační povinnost vzniká při důvodném podezření na možný střet zájmů. Může jít tedy zejména o situaci, kdy střet zájmů hrozí, ale v praxi se může stát, že člen orgánu obchodní korporace ohlašuje střet zájmů již probíhající. Jestliže informuje příslušný orgán korporace, má tento orgán možnost nahlášený střet zájmů zhodnotit a v případě, že existuje dle tohoto orgánu možnost, že takovýto střet zájmů může ohrozit zájmy obchodní korporace, měl by přijmout nějaká opatření, aby tomuto stavu zabránil. Jak takový rozsah informační povinnosti vypadá, to zákon neuvádí, lze však logickou úvahou dovodit, že bude zřejmě takový, že člen orgánu, jež tuto povinnost má, uvede osobu, jíž se střet zájmů týká a také konkrétní situaci, která by mohla mít za následek případný nebo fakticky probíhající kolizi zájmů.

Konkrétněji pak naznačuje rozsah povinnosti ustanovení § 55 ZOK. Pokud člen oznamuje střet zájmů „...uvede, za jakých podmínek má být smlouva uzavřena.“⁹⁹ Problémem může být otázka, jaké podmínky by měly být uvedeny, tedy jestli je třeba rozsáhlá analýza faktického stavu, či obecné podmínky případné smlouvy. Dědič koresponduje s oběma možnostmi. „Oznamovatel musí buď předložit návrh smlouvy, nebo musí přesně charakterizovat v podstatných rysech její předkládaný obsah.“¹⁰⁰

4.2.3 Osoby s informační povinností

Současná úprava, která pojednává o obecném střetu zájmů v rámci obchodních korporací, a je obsažena v ustanovení § 54 až § 58 ZOK, počítá

⁹⁹ § 55 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰⁰ DĚDIČ, J. *Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník*. Právní rozhledy 15-16/2014, Praha: SEVT, ISSN 1210-6410. Str. 532.

s určitým okruhem osob, jež mají povinnost informovat kontrolní, popřípadě nejvyšší orgán korporace. Jedná se o:

- *členy volených orgánů*
- *společníky (členy nejvyššího orgánu)*
- *osoby členům orgánů blízké*
- *osoby členem orgánu ovlivněné či ovládané*
- *prokuristu*

Pro členy volených orgánů je závazek informační povinnosti z důvodů popsaných v této práci pochopitelný. I když se na první pohled může zdát, že společníci nemají povinnost jednat s péčí řádného hospodáře, a tudíž na ně nemůže dopadat informační povinnost střetu zájmů, přesto zákonná dikce¹⁰¹ pojímá společníky, tedy členy nejvyššího orgánu obchodní korporace, jako povinné. Podpůrně se užíje taktéž ustanovení § 70 ZOK.¹⁰²

Osoby blízké vymezuje ustanovení § 22 ObčZ jako: „*příbuzný v řadě přímé, sourozenec a manžel nebo partner podle jiného zákona upravujícího registrované partnerství (dále jen „partner“); jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké, pokud by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pociťovala jako újmu vlastní. Má se za to, že osobami blízkými jsou i osoby sešvagřené nebo osoby, které spolu trvale žijí.*“¹⁰³

Po výčtu možných osob blízkých je pak pro střet zájmů významný odstavec 2 téhož paragrafu. „*Stanoví-li zákon k ochraně třetích osob zvláštní podmínky nebo omezení pro převody majetku, pro jeho zatížení nebo přenechání k užití jinému mezi osobami blízkými, platí tyto podmínky a omezení i pro obdobná právní jednání mezi právnickou osobou a členem jejího statutárního orgánu nebo tím, kdo právnickou osobu podstatně ovlivňuje jako její člen nebo na základě dohody či jiné skutečnosti.*“¹⁰⁴

Za Osobou vlivnou a osobu ovlivněnou považuje ustanovení § 71 ZOK každého, „*..., kdo pomocí svého vlivu v obchodní korporaci (dále jen „vlivná osoba“)* rozhodujícím významným způsobem ovlivní chování obchodní korporace (dále jen „ovlivněná osoba“) k její újmě, tuto újmu nahradí, ledaže prokáže, že

¹⁰¹ § 54 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰² „*Ustanovení tohoto dílu a dílu 7 s výjimkou § 44 odst. 1, § 45, 48, § 54 až 56 a § 61 odst. 1 se nepoužijí na nejvyšší orgán kapitálové společnosti a družstva.*“

¹⁰³ § 22 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰⁴ § 22 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

*mohl při svém ovlivnění v dobré víře rozumně předpokládat, že jedná informovaně a v obhajitelném zájmu ovlivněné osoby.*¹⁰⁵

Definici ovládající a ovládané osoby nám pak dává ustanovení §74 ZOK. To říká, že osoba, která má možnost uplatňovat rozhodující vliv v obchodní korporaci, ať už přímo či nepřímo, je osobou ovládající. Pokud by byla ovládající osobou obchodní korporace, je taková korporace mateřskou korporací. V případě, že obchodní korporace je ovládaná osoba, jedná se o dceřinou obchodní korporaci.¹⁰⁶

Informační povinnost se uplatní zcela i na prokuristu společnosti, přiměřeně poté na prokuristu, kterého zmocnil podnikatel, jenž není obchodní korporací.¹⁰⁷

Bude se informační povinnost týkat jediného člena statutárního orgánu, pokud je zároveň jediným společníkem takové korporace? Z logiky věci je vyloučena možnost informování nejvyššího orgánu. Pokud se taková možnost nenabízí, měl by se obrátit na kontrolní orgán, pakliže byl zřízen. Pokud nebyl zřízen a nemá komu nahlašovat i potenciální střet zájmů, pak lze dovodit, že takovou povinnost vůbec nemá, protože by notifikační povinnost plnil sám sobě.¹⁰⁸

4.2.4 Osoby, kterým je informační povinnost sdělována

Již bylo zmíněno výše, informační povinnost má člen orgánu vůči ostatním členům orgánu, kterého je členem a kontrolnímu, popřípadě nejvyššímu orgánu, pakliže není kontrolní orgán zřízen. Pokud se jedná o člena nejvyššího orgánu, pak informuje nejvyšší orgán společnosti. Sdělení takové informace není zákonem vyžadováno v písemné formě, ale zřejmě půjde o nejčastější způsob informování. Jak již bylo uvedeno, dle výkladu lze vyčkat až na nejbližší řádné zasedání tohoto orgánu, není třeba kvůli takové informaci svolávat mimořádné zasedání dotčeného orgánu či valné hromady. Ani způsob, jakým by se měl takový orgán s touto informací vypořádat, zákon neřeší. To znamená, že nejspíše bude záležet na

¹⁰⁵ § 71 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰⁶ § 74 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰⁷ *K postavení prokuristy obchodní společnosti podle zákona o obchodních korporacích* [online]. 12. 5. 2016 [cit. 2020-03-04]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/k-postaveni-prokuristy-obchodni-spolecnosti-podle-zakona-o-obchodnich-korporacich-100988.html>.

¹⁰⁸ DĚDIČ, J. *Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník*. Právní rozhledy, 2014, č. 15–16, s. 530.

okolnostech jednotlivě přijatého případu a s tím spojeného přesnějšího vymezení zájmu obchodní korporace, a je na něm, jaký postoj zaujme vůči takovému oznamovateli. Jestliže by se jednalo o střet zájmů typu uzavření smlouvy, může jí kontrolní či nejvyšší orgán po posouzení podmínek, za jakých měla být smlouva uzavřena, zakázat uzavřít.

4.3 Smlouvy uzavírané v běžném obchodním styku

Jedním z ustanovení pevně spjatým s tématem této diplomové práce, tedy střetem zájmů, je také ustanovení § 57 ZOK. To říká, že pro smlouvy uzavírané v běžném obchodním styku se nepoužije ustanovení § 55¹⁰⁹ a §56¹¹⁰. ZOK je však dále poněkud němý k vymezení potřebného pojmu. Nic bližšího neuvádí ani další právní předpisy. Jak tedy uchopit pojem "smlouvy uzavírané v běžném obchodním styku"? Není možné z hlediska obrovské různorodosti vytvořit vyčerpávající či demonstrativní výčet jednotlivých smluvních typů.

To v praxi znamená, že se bude muset každý případ uzavření smlouvy v běžném obchodním styku hodnotit ad hoc. Při posuzování jednotlivých smluv bude třeba sledovat hlavní účel tohoto ustanovení. Tím účelem je zcela nepochybně zabránit osobám, které by z uzavření jednotlivé smlouvy mohly jakýmkoliv způsobem těžit, toto učinit. Nemusí tak činit jen pro sebe či svým působením, ale také může tato osoba působit prostřednictvím jiné osoby ve svůj prospěch, či v prospěch jiné osoby. Bude třeba tedy zkoumat to, zda-li obchodní korporace uzavírá smlouvu kdy příslušnou činnost vykonává, tedy jestli jí má v předmětu činnosti uvedenou, či takovou, kterou potřebuje ke své pravidelné činnosti.¹¹¹

Kromě toho se ale bude též zkoumat, zda-li obchodní korporace s druhou stranou takové smlouvy uzavírá běžně a zda-li je smlouva, která má být uzavřena a je předmětem posouzení, uzavřena za podmínek, za kterých obchodní korporace běžně uzavírá podobné smlouvy. Dle názoru odborníků nebude smlouva uzavíraná v běžném obchodním styku například smlouva o rekonstrukci bytu, jež uzavře obchodní korporace, která má předmět činnosti provádění stavebních prací, spolu s

¹⁰⁹ Smlouva s členem orgánu, § 55 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹⁰ Zákaz uzavření smlouvy se členem orgánu, § 56 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 12. 2009, sp. zn. 23 Cdo 3867/2007.

osobou blízkou členovi statutárního orgánu obchodní korporace, a bude tak podléhat informační povinnosti. Pokud obecnou informační povinnost má osoba, jež chce uzavřít smlouvu se společností, v rámci jejího předmětu činnosti, opakovaně v rámci jednoho předmětu, bude třeba podrobit informační povinnosti jen první z těchto smluv. Jestliže se podstatně změní podmínky uzavření smlouvy či předmět smlouvy od původní, již schválené, je třeba toto znovu oznámit v rámci informační povinnosti.¹¹²

Podle Lasáka¹¹³ je třeba posuzovat jednotlivé smlouvy dle tří znaků. Jako prvotní uvádí druh předmětné transakce, tedy zda předmět transakce souhlasí či alespoň koreluje s předmětem podnikání společnosti, druhé hledisko tvoří finanční rozměr předmětné transakce. Zde ale nezáleží na porovnání výše transakce spolu se základním kapitálem společnosti, jak by se na první pohled mohlo zdát, ale pouze na tom, jestli je cena totožná za stejný nebo obdobný předmět plnění, jako tomu je u ostatních smluv stejného či podobného plnění. Pokud by tato výše, či intenzita transakce významně vybočovala ze svého rozměru naproti ostatním transakcím, mělo by se za to, že tuto smlouvu nelze brát jako smlouvu uzavíranou v běžném obchodním styku. Jako poslední kritérium uvádí jedinečnost předmětné transakce, tedy zda-li se jedná o smlouvu pro společnost jedinečnou či neopakovatelnou. Zde autor také uvádí čistě pojmový znak - tedy možnost odlišení od slova "běžný", tedy a contrario uvádí autor pojmový znak "jedinečný". Pokud nelze stoprocentně odpovědět na všechny tři tyto znaky záporně, je zde velká pravděpodobnost, že se takové uzavření smlouvy pod rozsah uzavírání smluv v běžném obchodním styku nevejde.¹¹⁴

Podobně na tuto problematiku reaguje i judikatura. Z rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 9. 12. 2009: „Závěr, zda nabytí majetku či jeho zcizení nevybočuje z rámce běžného obchodního styku, bude záležet na posouzení konkrétních okolností toho kterého případu, zpravidla však půjde především o porovnání předmětu zkoumané dispozice (jeho povahy) s předmětem podnikání společnosti“. Dále se

¹¹² ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F. a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-540-4. s. 171.

¹¹³ LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z. a kol. *Smlouva se členem orgánu obchodní korporace, Komentář k zákonu o obchodních korporacích (90/2012 Sb.)*. ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 26. 3. 2020]. ASPI_ID KO90_2012CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X. str. 481.

¹¹⁴ LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z. a kol. *Smlouva se členem orgánu obchodní korporace, Komentář k zákonu o obchodních korporacích (90/2012 Sb.)*. ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 26. 3. 2020]. ASPI_ID KO90_2012CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X. str. 481.

soud v rozhodnutí zabýval tím, že inkriminovaná společnost měla pohledávku, kterou však neměla ze svého obchodního styku. Jako další věc, tato pohledávka se zřejmě vymykala předmětu podnikání společnosti. V poslední řadě také z rozhodnutí vyplynulo, že je třeba poměřovat obvyklou výši plnění s dalšími obvyklými pohledávkami. Soud tedy v závěru dovedl, že zde ji tedy nelze hodnotit jako transakci uzavřenou v běžném obchodním styku.¹¹⁵

Jak bylo uvedeno výše, že ačkoliv není žádná zákonná opora v pojmu smluv uzavíraných v běžném obchodním styku, tak díky odborné literatuře a judikatuře se lze dostat k uchopení a rozlišení jednotlivých druhů kontraktů, jestli se jedná o smlouvu běžnou, či zcela mimořádnou dle uvedených klíčů. I přes tyto poměrně jasné instrukce Nejvyššího soudu však bude záležet na každé jednotlivé situaci a specifických okolnostech vyjednávání o smlouvě, jako je tomu běžné u ostatních situací, i zde se budou objevovat spory v tom, co za smlouvu uzavřenou v běžném obchodním styku lze považovat a co naopak určitě nelze. Rozhodování soudu bude tedy fakticky stát na intenzitě argumentů či pravidel vytvořených samotnými obchodními korporacemi pro omezení střetu zájmů.

Výše je naznačena definice pro smlouvy uzavírané v běžném obchodním styku. Pokud je vysvětlena definice pojmu samotného, je možné rozebrat, co zákonodárce zřejmě myslel, když toto ustanovení je přímo spjaté s § 55 a §56. Zákon říká: "*Ustanovení § 55 a 56 se nepoužijí pro smlouvy uzavírané v rámci běžného obchodního styku.*"¹¹⁶ Tato ustanovení se nepoužijí v běžném obchodním styku zřejmě proto, neboť tento typ smluv je každodenní rutinou větších společností a je jich obrovské množství. Tyto smlouvy představují zajištění hladkého chodu společnosti, ať už to jsou objednávky běžného materiálu, nebo běžně využívaných služeb. Zejména orgány velkých společností mají často problém uhlídat a projednat veškeré důležité věci, a proto řeší zejména ty, které nesnesou odkladu. A nelze si tedy představit, že by každou bagatelní smlouvu, jako například objednávku tiskového papíru, řešil nejvyšší nebo kontrolní orgán společnosti, to by bylo nejen velmi neefektivní, ale v podstatě nemožné a absurdní.

¹¹⁵ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 9. 12. 2009, sp. zn. 23 Cdo 3867/2007.

¹¹⁶ § 57 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.

4.4 Prokura

Institut prokury není žádným novým milníkem v oblasti práva, nicméně je nezanedbatelnou součástí korporátního práva, a i v užším slova smyslu souvisí se střetem zájmů. Oproti předchozí právní úpravě navíc prošel institut prokury jistým vývojem. Proto je nezbytné tuto problematiku zmínit.

Prokura je svým způsobem zvláštní plná moc, kterou podnikatel¹¹⁷ (fyzická i právnická osoba) zapsaný v obchodním rejstříku zmocňuje určitou fyzickou osobu, tzv. prokuristu, aby jej zastupoval v rámci provozu obchodního podniku. Gramatickou komparací s předchozí právní úpravou však nenalezneme institut prokury, v té byla označována prokura jako podniková plná moc.¹¹⁸ Právní úprava výslovně nedefinuje, jak by měl být vztah prokuristy a obchodní korporace upraven. I přes to se dá předpokládat, že nejčastěji bude takový vztah definován smluvně. Judikatura z předchozí právní úpravy stanovovala, že funkce prokuristy není druhem práce ve smyslu pracovního poměru, který zakládá pracovní smlouva.¹¹⁹ To však neznamená, že pracovní poměr či pracovní vztah jako takový nemůže prokurista uzavřít.¹²⁰

Na takové právní jednání, kterým je prokura, by byla třeba speciální plná moc, nestačila by tedy plná moc generální. Z výše uvedeného tedy vyplývá, že se jedná o velmi široký záběr tohoto druhu zmocnění. Avšak i toto zmocnění má jistá omezení. Prokurista například, pokud má obecnou prokuru, nemá zmocnění pro zcizení a zatížení nemovitého majetku. Pro takové jednání je oprávněn jen tehdy, pokud je prokura uzavřena s výslovným uvedením zcizit nemovitost či ji zatížit.¹²¹

Je možno tedy rozdělit prokuru na základní a rozšířenou.¹²² Prokura a její udělení bylo v minulosti dle ObchZ účinné až v tu chvíli, kdy je zapsána do obchodního rejstříku¹²³, tento zápis měl tedy logicky konstitutivní charakter. Nynější právní úprava toto nepřevzala, zápis do obchodního rejstříku je dle stávající právní úpravy ObčZ pouze deklaratorní. To v praxi znamená, že prokura je účinná

¹¹⁷ §420 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹⁸ ROZEHNAL, A. *Obchodní právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-524-1. s.107.

¹¹⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13. 12. 2005, sp. zn. 21 Cdo 525/2005.

¹²⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 12. 2003, sp. zn. 21 Cdo 1269/2003.

¹²¹ § 450 odst.1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

¹²² ROZEHNAL, A. *Obchodní právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-524-1. s. 108.

¹²³ § 14 zákona č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

již od jejího udělení, není-li uvedeno jinak.¹²⁴ Nicméně do doby, než je prokura zapsána v obchodním rejstříku, musí se prokurista prokázat, že právě on zastupuje podnikatele. Na prokuru se vztahuje pravidlo, které nám obsahuje ustanovení v §161 ObčZ a to *"kdo právnickou osobu zastupuje, dá najevo, co ho k tomu opravňuje, neplyne-li to již z okolností. Kdo za právnickou osobu podepisuje, připojí k jejímu názvu svůj podpis, popřípadě i údaj o své funkci nebo o svém pracovním zařazení. Při udělení prokury musí být výslovně uvedeno, že jde o prokuru."* To tedy znamená, že pokud se prokurista podepisuje, musí uvést, že se jedná o prokuru (kromě "prokura" se také může značit "in procura" či "per procura") a pokud zmocnění bylo pouze pro jeden obchodní závod či jednu pobočku, musí se také uvést údaj pro označení toho daného závodu či pobočky.

Kdo uděluje prokuru nám však výslovně ObčZ ani ZOK neříká. Je třeba se tedy podívat na zakládající listiny jednotlivých obchodních korporací a dle struktury zjistit, který orgán má tuto působnost. Pakliže to v zakladatelském jednání není uvedeno a dále to neurčuje ani zákon či rozhodnutí orgánu veřejné moci, pak tato působnost náleží statutárnímu orgánu právnické osoby.¹²⁵ Je tedy zřejmé, že pokud bude třeba udělit či odvolat prokuru ve společnosti s ručením omezeným a nebude zde společenská smlouva říkat něco jiného, je toto jednání zcela v působnosti valné hromady.

U akciové společnosti uděluje či odvolává prokuru představenstvo společnosti (či statutární ředitel v rámci zbytkové působnosti - u monistického systému)¹²⁶. Obecně ale platí, že ten orgán, který prokuru udělil, ji také odvolává.¹²⁷ Již bylo uvedeno, že prokuru lze udělit základní či rozšířenou. Existuje ale také možnost udělit prokuru hromadnou (kolektivní). Při individuální prokure jedná za podnikatele buď pouze jeden prokurista nebo jich jedná víc, ale oprávnění jednat za podnikatele má každý samostatně. Nicméně u prokury hromadné musí zastupovat podnikatele všichni prokuristé společně¹²⁸, v praxi vždy alespoň dva z nich.

¹²⁴ ROZEHNAL, A. *Obchodní právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-524-1. s. 108.

¹²⁵ § 163 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

¹²⁶ § 396 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.

¹²⁷ ROZEHNAL, A. *Obchodní právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-524-1. s. 108.

¹²⁸ § 452 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Dle ObčZ musí prokurista vykonávat svou funkci s péčí řádného hospodáře¹²⁹. Tuto povinnost ObchZ neznal. Pro prokuristu tedy platí i princip loajality vůči obchodní korporaci nejen při střetu zájmů. Je tedy možné, že si zákonodárce uvědomil faktickou důležitost funkce a potencionální hrozby prokury pro obchodní společnosti, a proto tam zřejmě institut péče řádného hospodáře v rámci prokury přibyl. Důvodová zpráva uvádí, že dodržování pravidla vykonávání funkce s péčí řádného hospodáře je dispozitivní, jelikož se v tomto případě týká pouze vzájemných oprávnění či povinností prokuristy a podnikatele.¹³⁰ I přesto lze dovodit, že se na prokuristu, stejně jako na členy orgánů obchodních společností, bude vztahovat ustanovení §51-57 ZOK. Přiměřeně se bude vztahovat i na takového prokuristu, jenž je zmocněn podnikatelem, který není obchodní korporací.¹³¹

4.5 Důsledky střetu zájmů

Právní úprava problematiky střetu zájmů, kterou nalezneme v ZOK je v pozici *lex specialis* ve vztahu k úpravě institutu zastoupení v ObčZ. Jak již bylo nastíněno výše, po rekodifikaci obchodního zákoníku zaujímá právní úprava právnických osob poněkud jinou pozici, zejména co se týče jednání právnických osob, tedy že za právnickou osobu musí jednat fyzická osoba a jednání je tedy v zastoupení za právnickou osobu. Neméně důležitou je také teorie fikce, která říká, že „*právnickou osobou je takový organizační útvar, o němž to stanoví zákon.*“¹³²

4.5.1 Pozastavení výkonu funkce člena orgánu

Jestliže člen orgánu oznámil dle notifikační povinnosti střet zájmů, tak jedním z důsledků takového oznámení o střetu může být rozhodnutí kontrolního či nejvyššího orgánu o pozastavení výkonu funkce takového člena. Kontrolní orgán musí při rozhodování, zda pozastavit výkon funkce, jednat s péčí řádného

¹²⁹ § 454 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

¹³⁰ VLÁDA. *Důvodová zpráva k § 450 až § 456 zákona č. 89/2012 Sb. Občanský zákoník* [online]. [cit. 2020-03-18]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam>

¹³¹ ROZEHNAL, A. *Obchodní právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-524-1. s. 108.

¹³² LAVICKÝ, P. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. s. 834.

hospodáře.¹³³ Takové rozhodnutí nemůže nastat již z principu na člena nejvyššího orgánu. Člen nejvyššího orgánu nevykonává funkci v pravém slova smyslu, a to znamená, že se na něj povinnost jednat s péčí řádného hospodáře nevztahuje. Co však dodržovat musí, je povinnost loajality.¹³⁴ Jestliže člen orgánu splní informační povinnost a oprávněný orgán obchodní korporace mu výkon funkce nepozastaví, tak i přes tuto skutečnost musí jednat s péčí řádného hospodáře i v té situaci, ve které dochází ke střetu zájmů. V takovém případě je obzvlášť potřeba, aby postupoval v nejlepším zájmu obchodní korporace. Nastane-li rozhodnutí o pozastavení funkce dotyčného člena v obchodní korporaci, je tato skutečnost zapisována do obchodního rejstříku¹³⁵.

Možnost rozhodnutí o pozastavení výkonu funkce člena orgánu mají dle zákona již zmíněné dva orgány. Co však zákon dále neupravuje, je otázka vztahu mezi kontrolním a nejvyšším orgánem obchodní korporace v ohledu možného pozastavení funkce. Pakliže člen orgánu nahlásí případný či běžící střet zájmů kontrolnímu a nejvyššímu orgánu, kdo má přednostní pravomoc rozhodnout o možném pozastavení výkonu funkce? O tom zákon mlčí. Dovozením lze však tvrdit, že takové přednostní právo bude mít orgán nejvyšší. Důvodem tomu je zákonné ustanovení o působnosti nejvyššího orgánu společnosti ve věci volby a odvolání členů kontrolního orgánu společnosti.¹³⁶ Už jen kvůli tomu a také z pohledu jazykového výkladu, který říká, že orgán obchodní korporace je nejvyšší, tedy měl by být nejautoritativnější.¹³⁷ Z toho dovozují, že bude mít nejvyšší orgán obchodní korporace přednostní pravomoc. To však vybízí k zamyšlení nad dalšími kolizními situacemi, které mohou v této souvislosti nastat.

První situace je taková, kdy jak orgán kontrolní, tak nejvyšší rozhodnou totožně. To znamená, že se oba orgány rozhodnou pozastavit výkon funkce, nerozhodnou vůbec nebo neshledají důvod pro pozastavení. Tato situace má jednoduché východisko a to takové, že se dotyčný člen orgánu zachová podle takového jednotného rozhodnutí.

¹³³ ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F. a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-540-4. s. 164.

¹³⁴ § 212 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

¹³⁵ § 48 odst. 1 písm. e zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů, ve znění pozdějších předpisů.

¹³⁶ Pro akciovou společnost - § 421 odst. 2 písm. f) ZOK; pro společnost s ručením omezeným - § 190 odst. 2 písm. c) ZOK.

¹³⁷ LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z. a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. I. Díl. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014. ISBN 978-80-7478-538-2. s. 466, 467.

Druhá situace je také poměrně jasná. Jedná se o rozhodnutí pouze jednoho z orgánů korporace. Druhý orgán nerozhodne vůbec. De facto v takové situaci nezáleží, jestli rozhodne nejvyšší orgán a kontrolní mlčí, či naopak. Důležité je, že byl vysloven souhlas, popřípadě nesouhlas s pozastavením výkonu funkce alespoň jedním orgánem. Členovi orgánu bude pozastaven případně neomezen výkon funkce na základě takového rozhodnutí alespoň jednoho orgánu.

Co se může zdát nejednoznačné, je stav, kdy oba orgány rozhodnou rozdílně. Například kontrolní orgán vysloví souhlas pro pozastavení výkonu funkce člena orgánu a nejvyšší orgán vyjádří naopak nesouhlas s takovým pozastavením. Jak bylo uvedeno již výše v této kapitole, přednost vyjádření by měl mít orgán nejvyšší a v této situaci tedy výkon člena orgánu neměl být pozastavený. Dědič takové tvrzení podporuje: „*Pozastaví-li výkon funkce kontrolní orgán, může zřejmě nejvyšší orgán rozhodnout jinak.*“¹³⁸ To pak staví druhou možnost popsané situace do jednoznačného řešení. Pakliže se kontrolní orgán rozhodne vyjádřit nesouhlas a naproti tomu se nejvyšší orgán udělí souhlas s pozastavením výkonu, měl by logicky být výkon pozastaven.

Pozastavení výkonu funkce by dle ustanovení § 54 odst. 4 mělo být na vymezenou dobu. Zákonodárce však blíže nedefinoval určení vymezené doby. Taková situace by mohla být pro člena, jenž má pozastavený výkon funkce značně stresující, protože rozhodnutí nemusí obsahovat určitou dobu a člen orgánu bude tedy v nejistotě vyčkávat. Tento fakt doplňuje Štenglová následovně: „*Na jakou dobu lze pozastavit výkon funkce, zákon nestanoví, měla by to však být spíše doba určitá (viz formulace „může na vymezenou dobu pozastavit členu orgánu...“ – i když formulace „vymezenou dobu“ zcela nevylučuje závěr, že vymezenou dobou je doba neurčitá). Takový závěr je ostatně i logický. Bud' lze očekávat, že konflikt zájmů člena orgánu po určité době pomine, nebo je třeba situaci řešit radikálnějšími prostředky – ukončením výkonu funkce.*“¹³⁹ S tímto závěrem plně koresponduji. Ačkoliv tedy není explicitně určená doba, člen orgánu je reálně schopen při oznamovací povinnosti zjistit vážnost a časové období situace, pro kterou je jeho výkon funkce pozastaven.

Člen orgánu může namítnout, že ačkoliv je pozastaven výkon jeho funkce, má možnost ve své působnosti využívat práva s jeho funkcí spojená. Naproti tomu

¹³⁸ DĚDIČ, J. *Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník*. Právní rozhledy 2014, č. 15–16. s. 531.

¹³⁹ ŠTENGLOVÁ, I. *Střet zájmů člena statutárního orgánu kapitálové obchodní korporace ve vazbě na principy corporate governance*. Bulletin advokacie. 2019. č. 11, s. 29 - 35.

se jasně vymezil Vrchní soud v Praze v usnesení ze dne 27.9.2017: „...*jestliže valná hromada společnosti rozhodla dne 30. 6. 2014 o pozastavení výkonu funkce místopředsedy představenstva..... Členům orgánů s pozastavenou funkcí nezůstává žádná „zbytková působnost“, jejíž součástí by byla povinnost účastnit se valné hromady a podávat na valné hromadě vysvětlení záležitostí týkajících se společnosti*“¹⁴⁰ Dále také Vrchní soud uvedl, že „*že přijetím takového rozhodnutí je pozastaven výkon funkce člena orgánu v celé jeho šíři, to znamená, že člen orgánu tím ztrácí možnost vykonávat veškerou působnost, jak vnější, tak i vnitřní, a žádná zbytková působnost mu tedy nezbývá. Za pomoci argumentu a maiori ad minus lze pak dospět k závěru, že je možné pozastavit výkon funkce člena orgánu např. jen v určité oblasti. Kupř. jde-li o statutární orgán, může kontrolní nebo nejvyšší orgán obchodní korporace jeho členu suspendovat toliko zástupčí oprávnění.*“¹⁴¹ Tímto usnesením lze podpořit možné praktické řešení pozastavení funkce člena orgánu obchodní korporace způsobem, že nepozastaví zcela jeho výkon funkce, ale jen v určité oblasti, agendy, která je v aktuálním střetu zájmů a člen orgánu tak může provádět výkon funkce i nadále.

Co také není zcela jasné, a je třeba vzít v úvahu, jestli a popřípadě jaká by mohla či měla být sankce pro společníka společnosti při případném nahlášení střetu zájmů. Modelová situace může být taková, že by společník byl zároveň členem voleného orgánu dané korporace. V tom případě se na něj může aplikovat pouze ustanovení § 173 odst. 1 písm. c ZOK. Ustanovení pojednává o možnosti valné hromady zakázat takovému společníkovi výkon hlasovacího práva při hlasování o odvolání takového společníka z výkonu funkce člena orgánu. To vylučuje jednání, při kterém by společník chtěl setrvat ve funkci a chtěl by využít svých hlasovacích práv, aby svou funkci udržel. Uložit zákaz výkonu hlasovacích práv je možný až v tu chvíli, kdy společník, respektive člen orgánu skutečně zjevně porušil své povinnosti spojené s výkonem funkce člena orgánu. Poté bude záviset na zbylých společnících, aby posoudili, zda-li porušení povinností bylo natolik závažné, že chtějí člena orgánu odvolat z funkce.¹⁴²

¹⁴⁰ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 9. 2017, sp. zn. 14 Cmo 122/2016.

¹⁴¹ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 9. 2017, sp. zn. 14 Cmo 122/2016.

¹⁴² ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F. a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-540-4. s. 369.

4.5.2 Zákaz uzavření smlouvy

Zakázat uzavřít smlouvu může kontrolní či nejvyšší orgán v případě, že takové uzavření není v zájmu obchodní korporace. Ustanovení § 56 odst. 2 ZOK umožňuje orgánu zakázat takovou smlouvu nejen podle § 55 ZOK¹⁴³, ale také podle § 56 odst. 1 ZOK. Zákon tedy dává orgánům obchodní korporace (nejvyššímu, kontrolnímu) možnost, zda po informační povinnosti člena orgánu o možném konfliktním jednání takové zakáží či ponechají v běhu. I když se může zdát, že je čistě na posouzení tohoto orgánu, jak rozhodne o střetu, ve skutečnosti musí rozhodnout velmi pečlivě. Je třeba mít na paměti, že členové orgánů musí jednat podle povinností, které jsou jim ukládány.

U členů kontrolního orgánu je to především povinnost jednat při výkonu funkce s péčí řádného hospodáře. Jak bylo uvedeno výše, jestliže jsou povinni jednat s péčí řádného hospodáře, dopadá na ně také pravidlo podnikatelského úsudku. Musí tedy počítat při rozhodnutí, zda zakázat uzavřít smlouvu se členem orgánu, také s tím, že kdyby například vyjádřili souhlas (i konkludentně) s uzavřením smlouvy, jejímž uzavřením by následně utrpěla obchodní korporace újmu, pak by byli nuceni na základě ustanovení § 49 odst. 2 ZOK odpovídat za takovou újmu společně a nerozdílně s členy statutárního orgánu. To však není jediné ohrožení, kterému členové kontrolního orgánu čelí. Naopak, pokud by souhlas s uzavřením smlouvy neudělili a byla by prokázána následná újma společnosti z důsledku právě takového neuzavření, byli by také odpovědní, a to tak, jak říká ustanovení § 49 odst. 1 ZOK. To stanoví, že pokud nastane výše uvedená situace, odpovídají za takovou újmu obchodní korporaci členové kontrolního orgánu namísto členů orgánu statutárního, zjevně totiž jednali v rozporu s péčí řádného hospodáře.¹⁴⁴

U členů orgánu nejvyššího je situace poněkud jiná. Nemají totiž povinnost jednat s péčí řádného hospodáře, mají pouze povinnost čestného chování k obchodní korporaci a zachovávání jejího vnitřního řádu.¹⁴⁵ Na to konto tvrdí

¹⁴³ Smlouva s členem orgánu, § 55 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁴⁴ § 49 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁴⁵ § 212 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Štenglová, že obchodní korporaci členové ručí pouze v případech ovlivnění a ovládnutí dle ZOK.¹⁴⁶

Zákaz uzavření smlouvy je možným jednáním orgánu obchodní korporace. Vůči komu je však takový zákaz aplikován? V úvahu přichází samotný člen orgánu, který projevil vůli takovou smlouvu uzavřít, anebo obchodní korporace. Předpoklad je takový, že zákaz uzavření smlouvy se týká samotné obchodní korporace, protože aplikování zákazu na člena orgánu, aby nemohl jednat samostatně za sebe na vlastní účet, je naprosto nepřijatelné.¹⁴⁷ Jedná se tedy zřejmě o jiné omezení jednatelského oprávnění obchodní korporací dle ustanovení § 47 ZOK. To mimo jiné ukládá nemožnost účinnosti takového rozhodnutí vůči třetím osobám, a to i přes to, bylo-li takové rozhodnutí zveřejněno.

¹⁴⁶ ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F. a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-540-4. s. 148, 149.

¹⁴⁷ DĚDIČ, J. *Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník*. Právní rozhledy 15-16/2014, s. 532.

5 Korporátní úprava střetu zájmů

Jedním z důvodů, proč jsem si téma střetu zájmů zvolil, byla také skutečnost, že mám již nepatrný náhled na faktické fungování obchodních korporací. V této kapitole uvádím své dosavadní zkušenosti, které však zohledňují úpravu střetu zájmů jak v pojetí právním, tak i v pojetí vyššího managementu společnosti, jelikož jsou tyto dva pohledy pevně spjaty. Je už od prvního srovnání jasné, že realita, kterou řeší advokát před soudem a realita podnikového právníka jsou od sebe velmi vzdálené. Zatímco advokát postupuje čistě dle zákona, a dbá na to, aby byla tato oblast v pořádku z právního hlediska, v podnikové praxi se kromě toho rozměru čistě právního významně řeší také tak zvaná Cost benefit analýza. Jedná se o analýzu vynaložených nákladů a výnosů sloužící k hodnocení investičních projektů. Jejím účelem je vyčíslit nejen finanční náklady na realizaci projektu a výnosy, které z něj bezprostředně plynou zřizovateli, ale současně i finančně zhodnotit všechny další společenské přínosy.¹⁴⁸

První velmi podstatnou záležitostí je nutnost definice podnikového právníka, který má v kompetenci řešit střet zájmů a obsah jeho činnosti. Fyzickou osobu, jež má tyto kompetence, lze běžně nalézt ve specializovaném odvětví tak zvaného Compliance. Compliance oddělení funguje na pomezí právní a manažerské pozice. Navazuje na řízení rizik podstupovaných společností tím, že poskytuje informace, zprávy a podklady pro rozhodnutí nejvyššího managementu. Management, pokud postupuje v souladu tzv. Corporate governance, měl tyto podklady zohlednit a postupovat na jejich základě.

Corporate governance je systém, jež představila Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD¹⁴⁹). Tento systém správy a řízení společnosti popisuje možnou interní distribuci práv a povinností mezi managementem, ale také vůči zákazníkům.¹⁵⁰ Nastavuje standard, který určuje, jakým způsobem by měly být společnosti vedeny a kontrolovány. Součástí tohoto systému je již zmíněný Compliance officer.

¹⁴⁸ FLORIO, M. *Applied welfare economics: cost-benefit analysis of projects and policies*. New York: Routledge, Taylor & Francis Group, 2014. ISBN 978-0415858311. s. 105.

¹⁴⁹ *Organisation for Economic Cooperation and Development* [online]. [cit. 2020-03-18]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/>.

¹⁵⁰ *Země G20/OECD Principy správy a řízení společností* [online]. 31. 3. 2017 [cit. 2020-03-18]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1787/9789264274075-cs>.

Podnikový právník, který má ve společnosti pracovní zařazení v oddělení Compliance, je také někdy označován jako Compliance Officer. Má na starosti, mimo jiné, hodnotit vztah práva, respektive do jaké míry by se jím měl management řídit a do jaké míry si může management dovolit přijmout riziko tzv. šedých zón. Compliance Officer by měl poskytovat stanoviska a doporučení, jak by se management měl v jednotlivých případech zachovat, jak by měl rozhodnout. Ultimátní rozhodnutí je však vždy na straně managementu. Compliance Officer je zaměstnání, které typicky nalezneme v obchodních korporacích s mezinárodním přesahem. Jak již bylo uvedeno v úvodu této práce, střet zájmů je velice široké téma a mohou se do něj promítat rysy a koncepty, které český právní řád nezná, nebo s nimi ještě tolik nepracuje a odráží se zde jakási manažerská nauka o riskování (např. BJR).

Zákonné definice střetu zájmů byly již vyjasněny v předchozích kapitolách této práce.

V praxi tento střet zájmů lze rozdělit i do jiných kategorií, uvedeny budou tři, respektive čtyři nejčastější.

První kategorií je „zrada na zaměstnavateli“. Tato situace nastává, když zaměstnanec má soukromý zájem, který je nekompatibilní se zájmy zaměstnavatele (společnosti). Příkladem může být situace, kdy tento zaměstnanec má u svého zaměstnavatele pozici, ve které může rozhodovat jen s minimální kontrolou. Kromě tohoto zaměstnání má také svůj privátní byznys. Tím, že má od zaměstnavatele svěřenou takovou pozici, ve které může rozhodovat, komu bude přidělena práce pro tu společnost a tím, že má svůj soukromý byznys nezávislý na zaměstnavateli, se může vystavit střetu zájmů.

Dalším příkladem střetu zájmů typu zrady na zaměstnavateli může být uvedena na zaměstnanci společnosti „X“. Tento zaměstnanec je ženatý. Manželka má určitý podíl ve společnosti „A“. Společnost A má pak podíl ve společnosti „B“. Tato finální společnost B, která je nepřímou, byť minoritně, vlastněna manželkou zaměstnance, se zabývá dodávkami a službami, které jsou konkurenční k těm dodávkám a službám společnosti X ve které pracuje zaměstnanec. Zaměstnanec pracuje na poměrně vysoké pozici, má přístup k řadě citlivých informací. Manželka zaměstnance tedy může využít zaměstnancovu informovanost a dostat se k citlivým dokumentům. V takovém případě se jedná o potencionální střet zájmů.

V tomto případě střetu zájmů je třeba být obzvlášť bdělý ke sdílení a nakládání s důvěrnými informacemi zaměstnavatele, které by mohly být nějakým

způsobem zneužití. Takové jednání se může přenést až do trestněprávní roviny, zejména na ustanovení §255 TZ - Zneužití informace v obchodním styku a §230 TZ. - Neoprávněný přístup k počítačovému nosiči a nosiči informací¹⁵¹

Druhým typem je funkční selhání. Tento typ střetu zájmů se pohybuje spíše v rovině manažerské a jde o situace, kdy zaměstnanec je na pozici, kdy kontroluje sám sebe. Z pohledu zákoníku práce je povinností zaměstnavatele, resp. vedoucího pracovníka, aby řídil a kontroloval, co jeho podřízený dělá. Z pohledu manažerského řízení podniku ve věci nakládání s majetkem společnosti a s tím spojenému funkčnímu selhání je pak žádoucí mít nastaveny takové mechanismy, aby se eliminovala rizika většiny možných interních podvodů a jiných škodlivých aktivit. Opět se zde může zaměstnanec velmi rychle dostat do roviny trestných činů v souvislosti s podvodem či porušením povinnosti při správě cizího majetku. Jako účinný mechanismus může posloužit vícero procesů, jedním z nich může být i specializovaný Fraud management. Nejčastějším mechanismem je však Compliance management, pod který spadá i zabezpečení výše zmíněného funkčního selhání. Cílem tohoto procesu je transparentnost a jistota. Ta je nezbytná jednak pro samotný management, tak v konečných důsledcích i pro představenstvo a akcionáře, aby všichni měli jistotu, že ochrana majetku společnosti je řízena prostřednictvím dostatečného systému a kontrol. Ve Spojených státech amerických je tento postup interní kontroly (tzv. The Sarbanes–Oxley Act¹⁵²) běžný již řadu let a v souvislosti s globalizací obchodu se tento institut pozvolna dostává i do větších společností podnikajících v České republice.

Příklad střetu zájmů tohoto typu je situace, v níž zaměstnanec má platební kartu s neohrazenou hotovostí, která je určena k úhradě nákladů spojených s výkonem v zaměstnání. Ve společnosti neexistuje jiný kontrolní orgán nebo nadřízený, a proto je kontrola, zda jsou náklady skutečně účelně vynakládány v souladu s nařízením společnosti, na zaměstnanci samotném. Zaměstnanec využil kartu tak, že s ní hradil věci soukromé povahy, které byly v rádech statisíců. Tím vznikl dluh na majetku společnosti, respektive tím, že vznikly pohledávky z bankovní karty společnosti. V takové společnosti nebyl dostatek kontrolních

¹⁵¹ § 230 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁵² Princip vznikl jako reakce na krachy společností v USA, které se účetně zdály býti v naprostém pořádku, ale ve skutečnosti tam byly nějaké problémy v souvislosti s neoprávněným nakládáním majetku. *The Sarbanes–Oxley Act: An Act To protect investors by improving the accuracy and reliability of corporate disclosures made pursuant to the securities laws, and for other purposes.* [online]. 30. 7. 2002 [cit. 2020-03-18]. Dostupné z: https://pcaobus.org/About/History/Documents/PDFs/Sarbanes_Oxley_Act_of_2002.pdf.

mechanismů, fakticky si to má zaměstnanec kontrolovat sám, takže zde lze vidět funkční selhání kontroly.

Třetím typem je tzv. zrada na zákazníkovi. Tento typ střetu zájmů je velmi specifický a v některých oblastech je velmi citlivě vnímán. Takovými oblastmi je typicky finanční sektor, lépe řečeno bankovní sektor a s ním spojené finanční služby, ale také oblast lékařství, přesněji farmacie. Pro úplnost je třeba zmínit, že zaměstnanec vykonává vůli zaměstnavatele a vůli zaměstnavatele by mělo být uspokojit zákazníka. Měl by v této souvislosti jednat čestně, férově a profesionálně.

Zradou na zákazníkovi se může zaměstnanec dopustit například tím, že má nějaký zájem na výsledku poskytované služby zákazníkovi, ale takový zájem je naprosto neslučitelný s uspokojením takového zákazníka. Typickým příkladem mohla být, ještě před zavedením zákona o distribuci pojištění a zajištění¹⁵³, situace, kdy pojišťovací poradce (tzv. šmejdi) nabízí zákazníkovi služby životního pojištění s klamavým tvrzením, že takový produkt je nejlepší na trhu pro úschovu úspor. Z důvodu velkého boje s těmito záškodnickými osobami byl důsledkem právě výše uvedený zákon a doporučení EBA¹⁵⁴, které stanovují určité podmínky.

Druhým příkladem tohoto typu může být situace ze zdravotnictví, kdy lékař přijímá od farmaceutických společností nabídky na různé léky. Součástí takových nabídek jsou i vedlejší benefity v případě, že lékař zajistí jejich odbyt. Příkladem ad absurdum může být benefit takový, že pokud lékař předepíše alespoň sto padesát tisíc pilulek specifického výrobku za rok, tak mu farmaceutická společnost zajistí týdenní pobyt na Tahiti. Ač je takové jednání v legislativě zakotveno, takovýto střet zájmů, resp. situace zrady na zákazníkovi, stále probíhá.

Čtvrtým typem je směs minimálně dvou výše uvedených typů střetu zájmů dohromady. Příkladem lze uvést zaměstnance v řídicím postavení odpovědného za nákup zboží a služeb. Tento zaměstnanec potřebuje konzultanta. Rozhodne o tom, že konzultantem bude společnost, ve které právě tento zaměstnanec nedávno koupil rozhodující podíl akcií. Zaměstnanec zapíše svou společnost do seznamu dodavatelů, a protože tam chybí prakticky jakýkoliv přezkum, fakticky jen on je odpovědný za to, jaká společnost je v seznamu dodavatelů, dochází k naplnění rovnou dvou rovin střetu zájmů. Jednak je zde rovina funkčního selhání, kdy

¹⁵³ Zákon č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁵⁴ *Consumer protection and financial innovation* [online]. [cit. 2020-03-25]. Dostupné z: <https://eba.europa.eu/regulation-and-policy/consumer-protection-and-financial-innovation>.

pracovník kontroluje sám sebe a v důsledku toho může využít situace k tomu, aby vykonal zradu na svém zaměstnavateli tím, že bude angažovat svou společnost.

5.1 Řešení střetu zájmů v korporátní praxi

Teoretické popsání řešení informační povinnosti je jedna z mála částí, která odpovídá praktické realitě. To znamená, že společnost se snaží prosazovat směr, aby každý byl bdělý k výkonu své funkce a v okamžiku, kdy může hrozit, či už dochází ke střetu zájmů, takový střet ohlásil. Management by se poté měl k nahlášenému střetu vyjádřit a přijmout správná opatření, aby ke střetu nedošlo. Zmínit je třeba také potřeba vybírat takové osoby s velkým zřetelem, na to, aby byly dostatečně schopny vnímat a smysluplně uvažovat o tom, zda nehrozí střet zájmů a v případě jakýchkoliv nejasností se neváhaly obrátit na řešení situace s oddělením compliance.

5.2 Analýza rizik a možností střetu zájmů

Takové analýzy má v drtivé většině na starosti oddělení compliance. V praxi se s větším odstupem dá hovořit až o úrovni kriminalistických metod, kdy oddělení compliance musí pracovat s tím, „co se mu dostane do ruky“. Není relevantní, zda-li dostane nepodloženou anonymní informaci¹⁵⁵, nebo přijde jistá osoba s podloženou informací¹⁵⁶. Každý případ či informace se zaeviduje a pracuje se s ním. Nejčastěji se však pracuje s informacemi, které vyjdou najevo v rámci běžných kontrol a procedur, kdy se zjistí jakákoliv nesrovnalost. Je to vždy velmi obtížný a někdy i zdlouhavý proces. Takové oddělení vytváří iniciativu, shání veškeré dostupné informace a doklady, provádí detailní analýzy a výstupem pak je zpráva pro management společnosti. Podstatou vyšetřování compliance z pohledu problematiky střetu zájmů, je především to, že pracuje na bázi důvěrnosti. To znamená, že nikdo by se neměl dozvědět, co oddělení právě řeší, pokud to samo nepovažuje za nutné. Výjimkou je samozřejmě management, neboť i compliance oddělení musí být pod určitou kontrolou.

¹⁵⁵ Záznam o oznámení – příloha č. 2.

¹⁵⁶ Pro takovou osobu se používá termín Whistleblower.

Jak již bylo uvedeno, Compliance Officer předkládá zprávy managementu. Takové zprávy ale musí být už zpracovaným výsledkem určitých informací. Žádoucí formou je přefiltrování relevantních údajů, ověření, kdo co přesně říká. Naopak zpráva pro management by poté neměla odhalovat co a zejména kdo takovou informaci podal. V činnosti by však takové oddělení mělo být maximálně transparentní vůči vedení společnosti. Compliance oddělení lze tedy s jistým odstupem vnímat jako „prodlouženou ruku“ dozorčí rady ve specifických oblastech, na které třeba dozorčí rada nemusí úplně vidět. V podstatě se jedná o kontrolu sui generis. Zpráva by pak měla navrhnout jasné řešení situace a management buď takové řešení přijme, nebo nepřijme. V konečném důsledku je čistě na uvážení managementu, jak se k takovému výstupu postaví.

Základní analýza ve velkých společnostech spočívá ve využití specializovaných systémových softwarů, které dokážou přesným způsobem rozkrýt vlastnictví společnosti. Existují společnosti, které se specializují jen na tyto služby.¹⁵⁷ Proces funguje tak, že se podá žádost, ze které potom vyjde určitý výstup. Takový software pracuje s databázemi většiny obchodních rejstříků, novin, časopisů a dalších zdrojů. Výstup poté uvede detailní strukturu, která společnost je ovládající, ovládaná atd. Z této informace se potom dá nějaký podnět vyvodit i spojit.

Druhou, poněkud pracnější a zdlouhavější analýzou, je práce se svědectvími a materiály, které se dostanou z trhu ke společnosti. Příkladem může být tender v privátním sektoru (tedy ne v režimu veřejných zakázek), kde se zaměstnanec dostane k nabídkám konkurentů, ať už v aktuální, či historické verzi. Lze pak jednoduchým způsobem zjistit nejen cenu takové nabídky, ale i okolnosti, které měly za příčinu případné úpravy požadované nabídky. Na takové bázi lze vnímat podobnosti či odlišnosti s vlastní nabídkou a s tímto faktem pracovat. Není však potřeba, aby se zaměstnanec dostal k celému obsahu konkurenční nabídky. V jednotlivých odvětvích obchodního trhu se velcí konkurenti znají, někdy až překvapivě dobře. Není tedy překvapením, že informace se mezi konkurenty velmi rychle šíří (tzv. šeptanda). Také tímto způsobem se může dostat podnět do přezkumu možného střetu zájmů.

Další variantou, jak zjistit případně nenahlášený (subjektivně vědomý) střet zájmů, je předání zaměstnanci zjevně nesmyslné informace. Po předání se sleduje,

¹⁵⁷ Například THOMSON REUTERS [online]. [cit. 2020-03-27]. Dostupné z: <https://www.thomsonreuters.com/en.html>.

zda-li se taková informace neobjeví ve strategii či produktu konkurenta. Tato varianta v praxi není často využívána z důvodu náročnosti vytvořit uvěřitelnou lživou informaci a také pro složité a dlouhodobé sledování jedné konkrétní informace mezi všemi konkurenty.

Jako poslední, nejagresivnější forma zajišťování důkazů v řešení možného střetu zájmů přichází v úvahu teoretické nasazení nějakého programu (tzv. „štěnice“) do počítače konkrétního zaměstnance. Z pohledu práva velmi extrémní a z pohledu ochrany osobních údajů velice, ale opravdu velice citlivé téma.

V České republice funguje Compliance Officer („CO“) na bázi poradního orgánu, což znamená, že nemá žádnou zvýšenou odpovědnost. Existují však jurisdikce, jedna z nich je například Velká Británie, kde vykonávání funkce compliance officera značí přímou odpovědnost z výkonu své činnosti. Převedeno do praxe, pakliže by management činil nějaká rozhodnutí, proti kterému se CO ohradí pouze formou doporučujícího stanoviska a nečiní razantnější upozornění, aby management přesvědčil takové rozhodnutí neučinit, může být za takové rozhodnutí trestně odpovědný.

Compliance v konečném důsledku zajišťuje veškerý sběr informací, dokumentů a jiných věcí, které mohou sloužit jako důkazní prostředek v případném soudního řízení vůči konkrétnímu zaměstnanci. Pokud compliance dobře udělá svou práci, pak ani k soudnímu řízení nedojde, protože veškeré důkazy a podklady jsou natolik silné, že v rámci individuálních korektivů vůči těmto konkrétním zaměstnancům, je to pro ně fakticky předem prohraný boj.

6 Komparace s cizí právní úpravou

I když při rekodifikaci zákonodárce vycházel z ostatních kontinentálních právních řádů, zejména z německého a ten přejal úpravu francouzskou, není to celá historie této problematiky. Institut střetu zájmů byl přejet z angloamerické právní úpravy.

6.1 Americká právní úprava

Americký národ je po celém světě znám zejména pro svůj obrovský patriotismus. Cítí se skvěle, když ví, že někam patří. Z toho důvodu je zřejmé, že loajalita je pro ně zcela zásadní. Pro kontinentální právo je tento fenomén de facto neznámý, ale americká právní úprava na pojem loajalita staví obrovský důraz. Loajalita spojená s obchodními korporacemi je tedy počítána jako samozřejmost. S tím se pojí závazek společností na slušné, čestné a transparentní jednání v obchodním styku. Díky těmto závazkům určuje angloamerické právo, že není problém překonat takovou překážku, jako je potencionální střet zájmů, zejména zvláště pokud takový člen je dostatečně loajální vůči svojí společnosti. Angloamerická právní kultura však na prvním místě neudává restrikce, ale spíše pracuje s preventivními nástroji.

Pro americké právo obchodních společností je typické použití institutu internal affair doctrine. To je teorie, která přiřazuje příslušný právní řád nikoliv podle státu, kde společnost reálně vykonává svou podnikatelskou činnost, ale pouze podle toho, kde byla inkorporována. To znamená, že veškeré vnitřní záležitosti té společnosti budou řízeny a regulovány podle práva takového státu, kde byla společnost založena.¹⁵⁸ K tomu Nejvyšší soud uvedl: „*Doktrína vnitřních záležitostí rozpoznává fakt, že pouze jeden stát by měl mít pravomoc k tomu, regulovat vnitřní záležitosti korporace...protože v ostatních případech by korporace mohla čelit protichůdným požadavkům*“¹⁵⁹ Stalo už se tak zvykem, že většina velkých, ať už amerických či cizích nadnárodních společností jsou zakládána ve státě Delaware. Korporace mají zájem o založení v tomto státě údajně

¹⁵⁸ Beveridge, N. P. *The Internal Affairs Doctrine: The Proper Law of a Corporation*. The Business Lawyer 44, no. 3 (1989): 693-719. [online]. [cit. 2020-03-27]. Dostupné z: www.jstor.org/stable/40687015.

¹⁵⁹ *Edgar vs. MITE Corp.*, 457 U.S. 624, 645-646 [online]. 1982 [cit. 2020-03-27]. Dostupné z: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/457/624/>.

proto, jelikož je zde ojedinělý senát se zaměřením na korporát, ale také z velkého množství judikatury v tomto směru. Díky judikatuře mají tyto korporace víru ve vysokou právní jistotu (tzv. safe harbour).¹⁶⁰

Dle Clarka americké právo dělí střet zájmů v podstatě do čtyř typů:

- Sebeobchodování (selffrading)
- Platy výkonných pracovníků
- Přivlastnění si majetku společnosti či akcionářů
- Jednání společnosti, vycházející ze smíšených motivů¹⁶¹

Sebeobchodování je zřejmě nejmarkantnější typ střetu zájmů, proto se jeví jako nejvhodnější příklad pro rozbor do této práce. Jako příklad sebeobchodování poslouží situace, kdy člen orgánu (prezident) společnosti Špagetka a.s., ve které bude mít 25% podíl, ale zároveň mu patří 100% podíl akcií ve společnosti Štaflík a.s., kontroluje jednání obou těchto společností. Společnost Štaflík a.s. prodá společnosti Špagetka a.s. developerský projekt za záměrně nadhodnocenou cenu. Pokud by Špagetka a.s. tento developerský projekt nekoupila, vyplatila by se dividenda všem akcionářům a zmíněný člen orgánu dostane tedy jenom 25%. Pokud však donutí člen orgánu společnost Špagetka a.s. ke koupi nadhodnoceného projektu, pak dostane 100% on sám jako jediný akcionář ve společnosti Štaflík a.s. a ostatní akcionáři ze společnosti Špagetka a.s. nedostanou nic.

Clark také dělí sebeobchodování ještě na subkategorie a to:

- transakce mezi společnostmi a jejichmi řediteli nebo manažery;
- transakce mezi společnostmi a podnikatelským subjektem, ve kterém mají ředitelé nebo manažeři důležitý přímý nebo nepřímý finanční zájem;
- transakce mezi mateřskou společností a jí částečně vlastněnou dceřinou společností a
- transakce mezi dvěma společnostmi se společnými nebo vzájemně propojenými řediteli nebo manažery;¹⁶²

První subkategorie, tedy transakce mezi společnostmi a řediteli nebo manažery, je upraveno v ustanovení §144 zákona o obchodních společnostech státu

¹⁶⁰ *Delaware Division of Corporations* [online]. [cit. 2020-02-02]. Dostupné z: <https://corp.delaware.gov/aboutagency/>.

¹⁶¹ CLARK, R. C. *Firemní právo*. Překlad Vladimír Drábek, Stanislav Spanilý. Praha: Victoria Publishing, 1992. ISBN 80-85605-16-3. s. 194.

¹⁶² CLARK, R. C. *Firemní právo*. Překlad Vladimír Drábek, Stanislav Spanilý. Praha: Victoria Publishing, 1992. ISBN 80-85605-16-3. s. 213 – 214.

Delaware. I zde zkušenostmi a vývojem judikatury dospěli k závěru, že střet zájmů v takové situaci ještě není dostatečným důvodem ke zrušení transakce. Výše uvedené ustanovení uvádí možný výčet řešení, jak se překlenout přes problematiku střetu zájmů bez dalších negativních důsledků pro jakoukoliv stranu.

Jako první z možností uvádí informování statutárního orgánu o existenci možného či probíhajícího střetu zájmů včetně podrobných informací a podkladů, jako například obsah kontraktu. Výše bylo uvedeno, že pro americké právo je typické prostředí loajality, transparentnosti a čestnosti. Pokud by se vzala v potaz výše uvedená subkategorie, dá se říci, že tento institut převzal s mírnými změnami i český zákonodárce, je zde velká podobnost jako s informační povinností uvedenou v českém právním řádu. Změny, které jsou postřehnutelné v českém právu oproti americkému, je v provedení této notifikační povinnosti.

V americké právní úpravě je nutno, aby nahlášený střet zájmů schválila tzv. většina nezávislých ředitelů. Pakliže by nastala situace, kdy tito ředitelé nemohou z nějakého důvodu udělit souhlas, musí místo nich předat informaci akcionářům společnosti. Ti musí také rozhodnout hlasováním, zda takové jednání je v pořádku, či ne. Teoreticky si člen orgánu může vybrat, zda-li nahlásí potencionální střet zájmů akcionářům, či nezávislým ředitelům, nicméně z praktického hlediska je svolání akcionářů zdlouhavé a oproti většině ředitelů také zbytečně finančně náročné.¹⁶³ V českém právním řádu, respektive v ZOK je notifikační povinnost však upravena tak, že členovi orgánu, jež hlásí potencionální střet zájmů stačí tuto skutečnost oznámit. Nepotřebuje tedy aktivní souhlas statutárního orgánu jako v režimu USA, platí zde fikce souhlasu.

¹⁶³ CLARK, R. C. *Firemní právo*. Překlad Vladimír Drábek, Stanislav Spanilý. Praha: Victoria Publishing, 1992. ISBN 80-85605-16-3. s. 214 – 215.

7 Úvahy de lege ferenda

Problematika střetu zájmů je svým záběrem neskonale široká. Existuje zde mnoho otázek, na které neexistuje jednotný názor. V publikacích jsou na sporná místa tohoto tématu vedeny otázky, které by bylo třeba pro zvýšení dosavadní právní jistoty vyřešit. Nejdůležitější otázkou, kterou si bude třeba položit, patrně bude, zda vztah člena statutárního orgánu a obchodní korporací je vztahem, respektive zastoupením smluvním, či zákonným. Takové rozhodnutí by stanovilo základ pro další problematiku otázky ve vztahu ke střetu zájmů, a to jak z pohledu ObčZ, tak ZOK. Předpokladem takového rozhodnutí by mohla být novelizace stávající právní úpravy. Právní jistotu by taková novelizace jistě zvýšila více než soudní interpretace, která bude spíše využita k řešení takové otázky. Osobně se přikláním k argumentům Havla, který problematiku řeší analogicky jako zákonného vztahu zaměstnance s oprávněním zástupce vůči obchodní korporaci. Jak Havel uvádí, tak ani akceptování této problematiky jako možného smíšeného zastoupením, není v pořádku. Takové řešení by namísto zvýšení právní jistoty vyvolalo další otázky, například jaké ustanovení aplikovat na takový vztah.

Co by mohlo vyvolat debatu v okruhu odborné veřejnosti je otázka, do jaké míry lze aplikovat obecnou úpravu o zastoupení tak, jak je obsažena v občanském zákoníku. Dle mého názoru je taková úprava zcela zřejmě rozporu aplikovatelnosti v souvislosti se střetem zájmů, a to z toho důvodu, že zatímco problematika střetu zájmů uvedená v ZOK připouští zastupování právnické osoby fyzickou osobou, jež je ve střetu zájmů, s podmínkou notifikační povinnosti, tak právní úprava ObčZ, přesněji ustanovení § 437 ho výslovně zakazuje.

Co by ovšem bylo velmi použitelné zejména v problematice obchodních korporací, je 2. odstavec ustanovení §437 ObčZ, ve kterém je uvedeno, že pakliže třetí osoba věděla nebo musela vědět, že jednání zástupce je v rozporu se zastoupeným, pak zastoupený má možnost se toho dovolat. Takové ustanovení, pakliže by bylo zavedeno další rekodifikací, by předpokládám bylo velmi využito v praxi. Nicméně v ohledu zákonodárce zaujímám poněkud negativní postoj, zejména z pohledu rychlosti a přizpůsobivosti českého zákonodárce na vývoj právních vztahů. I z tohoto důvodu předpokládám, že možnost exkulpace bude možná pouze na základě judikatury.

V budoucnu by také mohla být vyřešena otázka, která byla nastíněna a analyzována v této diplomové práci, a to, zda se případná notifikační povinnost člena orgánu obchodní korporace bude vztahovat i na člena nejvyššího orgánu. Ač jsem osobně příkloněn k názoru, že takovou povinnost člen nejvyššího orgánu nemá, jelikož výkon práv společníka nepokládám za výkon funkce jako takové, tak předpokládám, že explicitní vyjádření v novelizaci zákonodárce, jak tomu tedy opravdu je by mělo pozitivní ohlas.

8 Závěr

Práce byla věnována právní úpravě střetu zájmů, a to zejména de lege lata. Za platnou právní úpravu této problematiky je primárně považován zákon o obchodních společnostech a družstvech. Subsidiárně je použita úprava obsažená v občanském zákoníku, a to zejména pro instituty, jež jsou s problematikou přímo provázány. Obchodní zákoník již uváděl problematiku střetu zájmů tak, jak byla prezentována historickém exkurzu diplomové práce, nicméně taková úprava byla oproti stávající velmi obecná a nepropracovaná. Z praktického hlediska je úprava střetu zájmů po rekodifikaci značně využitelnější. Ač není jednoznačné, jaký poměr vůči sobě zastávají v případě střetu zájmů dle ObčZ a ZOK, tak je jasné, že širěji pojímá problematiku střetu zájmů zákon o obchodních korporacích. Ten řeší střet zájmů nejen z pohledu zastupování, ale také z pohledu jakéhokoliv člena orgánu obchodní korporace, který se do takového střetu může dostat. Dává také možné řešení orgánům obchodní korporace, jak se lze s konfliktem zájmů člena orgánu vypořádat.

Střet zájmů z pohledu ZOK je mírnější než dle úpravy ObčZ, kde je střet zájmů nepřipustný. ZOK střet zájmů naopak připouští, počítá s možností, že nastane. Stanoví pouze dodatečné podmínky, aby učinil střet řešitelným. Těmito podmínkami je umožněno orgánům obchodní korporace vypořádat se se střetem dle svého rozhodnutí, to stojí na základě zákonných prostředků, jež jsou orgánům svěřeny. Jednou z nich je pozastavení výkonu funkce takového člena orgánu. Takové rozhodnutí si však orgán obchodní korporace bude muset velmi dobře promyslet, zejména z důvodu povinnosti loajality a jednání s péčí řádného hospodáře. Kromě povinností orgánu by dalším možným důsledkem bylo vyvázání člena orgánu. Ten by, pakliže by byl pozastaven jeho výkon funkce, mohl jednat s třetí osobou, kvůli které se nacházel ve střetu zájmů, bez rizika za možnou odpovědnost za újmu vůči obchodní korporaci způsobenou jednáním v rozporu s péčí řádného hospodáře. Vyvstává tedy otázka, jež byla částečně uvedena výše, a to, zda by byl povinen jednat v takové situaci loajálně vůči obchodní korporaci tehdy, pakliže by zastával pozici společníka. Přikláním se k názoru, že by z pozice společníka mohl jednat v konfliktu zájmů. Důvodem pro takové přesvědčení je osobní názor, že na člena nejvyššího orgánu obchodní korporace se nevztahuje ani informační povinnost ani možnost pozastavení výkonu funkce. Závěrem bych rád

uvedl, že problematika střetu zájmů je v českém právním řádu na úplném začátku, a i přes zákonnou úpravu je tento institut v praxi často opomíjen, ačkoliv se jedná o problematiku obrovsky širokého záběru, což lze zpozorovat například v americké právní úpravě. Právní předpisy i judikatura oblast střetu zájmů pokrývají, již ji začlenili mezi ustálené pojmy, avšak některé instituty a praktiky s touto problematikou spojené zůstávají zcela opomenuté.

9 Cizojazyčné resumé

The aim of this thesis is to present conflict of interests within the corporation law. This topic, currently extensively discussed, covers a wide range of aspects and because of that it mainly focuses on selected aspects such as possibilities, causes and impacts selected types of conflicts of interest and problems connected to it. It explains the terminology of conflict of interest from the perspective of private law, before its recodification and under current legislation. However, this does not prevent an explanation of the fundamental issue of conflict of interest from the point of view of public law. The subject of the thesis is a conflict of interest focused on business corporations, but it also examines institutes of purely civil law.

The work is devoted to the legal regulation of conflict of interests, especially *de lege lata*. The Act on Commercial Companies and Cooperatives is primarily considered the valid legal regulation of this issue. In the alternative, the provisions contained in the Civil Code are used, especially for institutes that are directly related to the issue. The Commercial Code already referred to the issue of conflict of interest as presented in the historical excursion of the thesis, but such a modification was very general and unfinished compared to the current one. From a practical point of view, the management of conflicts of interest after recodification is considerably more useful. Although it is not clear what ratio they have to each other in the event of a conflict of interest under the Civil Code and Business Corporations Act, it is clear that the Business Corporations Act broadly understands the issue of conflict of interest. It solves the conflict of interests not only from the point of view of representation, but also from the perspective of any member of the body of a business corporation who may be involved in such a conflict. It also gives a possible solution to the bodies of a business corporation to deal with the conflict of interest of a member of the body.

The conflict of interest from the Business Corporations Act point of view is milder than under the Civil Code, where the conflict of interest is inadmissible. Business Corporations Act, on the other hand, admits a conflict of interest, counting on the possibility that it will occur. It only lays down additional conditions to make the conflict solvable. These conditions allow the bodies of a business corporation to deal with a conflict at their discretion, this is based on the legal means entrusted to the authorities. One of these is the suspension of the office of such a member of

the institution. However, such a decision will have to be very well thought out by a business corporation, especially because of the duty of loyalty and due diligence. In addition to the duties of the institution, another possible consequence would be to untie a member of the institution. If he were to suspend his duties, he would be able to deal with a third party for which he was in a conflict of interest, without the risk of possible liability for damage to the business corporation caused by acting in breach of due diligence. The question therefore arises, which has been raised in part above, and whether it would be obliged to act loyally to a commercial corporation in such a situation if it were to be a shareholder. I am inclined to believe that he could act as a partner in a conflict of interest. The reason for such a belief is a personal opinion that a member of the top body of a business corporation is not subject to either the duty of information or the possibility of suspension of the office. In conclusion, I would like to say that the issue of conflict of interest is at the very beginning in the Czech legal system, and despite legal regulation, this institute is often neglected in practice, although it is an issue of a very broad scope, which can be observed in the US legislation. Both legislation and case-law cover the area of conflict of interest which they have included in the established notions, but some institutes and practices associated with this issue remain completely omitted.

Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura a komentáře

1. BĚLOHLÁVEK, A. J. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-451-0.
2. CLARK, R. C. *Firemní právo*. Překlad Vladimír Drábek, Stanislav Spanilý. Praha: Victoria Publishing, 1992. ISBN 80-85605-16-3.
3. DĚDIČ, J. *Obchodní zákoník: komentář*. Praha: Polygon, 2002. ISBN 80-7273-071-1.
4. ELIÁŠ, K. a kol. *Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou*. Ostrava: Sagit, 2012. ISBN 978-80-7208-922-2.
5. HAVEL, B. *Obchodní korporace ve světle proměn: variace na neuzavřené téma správy obchodních korporací*. Praha: Auditorium, 2010. ISBN 978-80-87284-11-7.
6. KUNŠTÁTOVÁ, T., SOLOMONOVÁ, K., DICKELT, F. a kol. *Živnostenský zákon: komentář*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2019, ISBN 978-80-7400-731-6.
7. LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z. a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. Díl. I. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-538-2.
8. LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I: obecná část (§ 1-654): komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9.
9. NOVOTNÁ KRTOUŠOVÁ, L. *Odpovědnost členů statutárních orgánů právnických osob*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-039-7.
10. ROZEHNAL, A. a kol. *Obchodní právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-524-1.
11. SIGMUNDOVÁ, M. a kol. *Péče řádného hospodáře v širším kontextu českého soukromého práva*. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2012. ISBN 978-80-7380-411-4.
12. ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F. a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-540-4.

13. ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákoník: Komentář*. 13. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2010, ISBN 978-80-7400-354-7.
14. ŠVESTKA, J., DVOŘÁK J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník: Komentář*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-370-8.

Odborné články a příspěvky

1. ČECH, P. *Vnitřní obchodování a zájmová kolize v nové úpravě obchodních korporací*. Právní rádce, 2014, č. 1. ISSN 1210-4817.
2. DĚDIČ, J. *Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník*. Právní rozhledy 15-16/2014, Praha: SEVT, ISSN 1210-6410.
3. HAVEL, B. *Konflikt zájmů při správě obchodních korporací (vztah § 437 odst. 2 ObčZ a § 54 a násl. ZOK)*. Právní rozhledy. 2015, č. 8.
4. KOŽIAK, J. *Pravidlo podnikatelského úsudku v návrhu zákona o obchodních korporacích (a zahraničních právních úpravách)*. Obchodněprávní revue, Praha: C. H. Beck, 2012. ISSN 1803-6554. č. 4.
5. PIHERA, V., HAVEL, B. *Povaha funkce a odpovědnost členů orgánů obchodních společností jako východisko racionálního corporate governance*. Právní rozhledy. 2019, č. 23-24.
6. ŠTENGLOVÁ, I. *Střet zájmů člena statutárního orgánu kapitálové obchodní korporace ve vazbě na principy corporate governance*. Bulletin advokacie. 2019, č. 11.

Právní předpisy

1. Ústavní zákon č. 23/1991 Sb., kterým se uvozuje LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako ústavní zákon Federálního shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky.
2. Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů.
3. Zákon č. 509/1991 Sb., zákon, kterým se mění, doplňuje a upravuje občanský zákoník.
4. Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
5. Zákon č. 238/1992 Sb., o střetu zájmů, ve znění pozdějších předpisů.
6. Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů.

7. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
8. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
9. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.
10. Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů, ve znění pozdějších předpisů.
11. Zákon č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění, ve znění pozdějších předpisů.

Judikatura

1. Nález Ústavního soudu ze dne 7. 4. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 35/08.
2. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 12. 2003, sp. zn. 21 Cdo 1269/2003.
3. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13. 12. 2005, sp. zn. 21 Cdo 525/2005.
4. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 6. 2007, sp. zn. 29 Odo 387/2006.
5. Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 21. 5. 2008, sp. zn. 29 Odo 1118/2006.
6. Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2006, sp. zn. 5 Tdo 1224/2006.
7. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 8. 2008, sp. zn. 5 Tdo 1412/2007.
8. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 12. 2009, sp. zn. 23 Cdo 3867/2007.
9. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2008, sp. zn. 29 Cdo 2531/2008.
10. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 2011, sp. zn. 29 Cdo 4276/2009.
11. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 10. 2012, sp. zn. 29 Cdo 2005/2012.
12. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 08. 12. 2015, sp. zn. 29 Cdo 4384/2015.
13. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 9. 2017, sp. zn. 14 Cmo 122/2016.
14. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2019, sp. zn. 27 Cdo 90/2019.

Ostatní zdroje

1. Etický kodex skupiny ŠKODA TRANSPORTATION a.s., dostupný z: <https://www.skoda.cz/article-files/1269-eticky-kodex.pdf>.
2. *K novému pojetí péče řádného hospodáře* [online]. 3. 6. 2014 [cit. 2020-03-15]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/k-novemu-pojeti-pece-radneho-hospodare-94266.html>.
3. *K postavení prokuristy obchodní společnosti podle zákona o obchodních korporacích* [online]. 12. 5. 2016 [cit. 2020-03-04]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/k-postaveni-prokuristy-obchodni-spolecnosti-podle-zakona-o-obchodnich-korporacich-100988.html>.
4. *K povinnosti loajality* [online]. 08. 10. 2015 [cit. 2020-04-01]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/obchodni-pravo/povinnost-loajality>.
5. LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z. a kol. *Smlouva se členem orgánu obchodní korporace, Komentář k zákonu o obchodních korporacích (90/2012 Sb.)*. ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 26. 3. 2020]. ASPI_ID KO90_2012CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X. str. 481.
6. *Pravidlo podnikatelského úsudku jako ochrana managementu před odpovědností za škodu* [online]. 30. 3. 2016 [cit. 2020-02-02]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/pravidlo-podnikatelskeho-usudku-jako-ochrana-managementu-pred-odpovednosti-za-skodu-100948.html>.
7. VLÁDA. *Důvodová zpráva k § 72 až § 92 zákona č. 90/2012 Sb. o obchodních společnostech a družstvech* [online]. [cit. 2020-02-23]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-k-ZOK.pdf>.
8. VLÁDA. *Důvodová zpráva k § 450 až § 456 zákona č. 89/2012 Sb. Občanský zákoník* [online]. [cit. 2020-03-18]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam>.
9. *Země G20/OECD Principy správy a řízení společností* [online]. 31. 3. 2017 [cit. 2020-03-18]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1787/9789264274075-cs>.

Cizojazyčná literatura

1. *Aktiengesetz § 93: Sorgfaltspflicht und Verantwortlichkeit der Vorstandsmitglieder* [online]. [cit. 2020-03-15]. Dostupné z: https://www.gesetze-im-internet.de/aktg/_93.html#93.
2. Beveridge, N. P. *The Internal Affairs Doctrine: The Proper Law of a Corporation*. *The Business Lawyer* 44, no. 3 (1989). [online]. [cit. 2020-03-27]. Dostupné z: www.jstor.org/stable/40687015.

3. *Consumer protection and financial innovation* [online]. [cit. 2020-03-25]. Dostupné z: <https://eba.europa.eu/regulation-and-policy/consumer-protection-and-financial-innovation>.
4. *Delaware Division of Corporations* [online]. [cit. 2020-02-02]. Dostupné z: <https://corp.delaware.gov/aboutagency/>.
5. *DICTIONNAIRE FRANÇAIS: Loyal* [online]. [cit. 2020-02-15]. Dostupné z: <https://www.linternaute.fr/dictionnaire/fr/definition/loyal/>.
6. *Edgar vs. MITE Corp., 457 U.S. 624, 645-646* [online]. 1982 [cit. 2020-03-27]. Dostupné z: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/457/624/>.
7. FLORIO, M. *Applied welfare economics: cost-benefit analysis of projects and policies*. New York: Routledge, Taylor & Francis Group, 2014. ISBN 978-0415858311.
8. GOSSY, G. *A Stakeholder Rationale for Risk Management: Implications for Corporate Finance Decisions* [online]. Ilustrované vydání. Springer Science & Business Media, 2008 [cit. 2020-03-13]. ISBN 978-3-8349-9758-6.
9. *Organisation for Economic Cooperation and Development* [online]. [cit. 2020-03-18]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/>.
10. SCHULZ, M. *Vorstandshaftung und Business Judgment Rule* [online]. [cit. 2020-03-15]. Dostupné z: <https://www.roedl.de/themen/mandantenbrief/2014-03/vorstandshaftung-business-judgment-rule>.
11. *The Sarbanes–Oxley Act: An Act To protect investors by improving the accuracy and reliability of corporate disclosures made pursuant to the securities laws, and for other purposes*. [online]. 30. 7. 2002 [cit. 2020-03-18]. Dostupné z: https://pcaobus.org/About/History/Documents/PDFs/Sarbanes_Oxley_Act_of_2002.pdf.
12. *THOMSON REUTERS* [online]. [cit. 2020-03-27]. Dostupné z: <https://www.thomsonreuters.com/en.html>.

Přílohy

Příloha č. 1

ZÁZNAM O OZNÁMENÍ

ZÁZNAM O OZNÁMENÍ	
Identifikace Oznamovatele:	
Jméno a příjmení:	
Datum narození:	
Bydliště:	
Kontaktní email:	
Kontaktní telefon:	
Str.1	

Popis podezření/jednání Skupiny ŠT nebo jejího Pracovníka (včetně identifikace Dotčené osoby a Organizační jednotky Skupiny ŠT, jíž se chování/jednání týká):

Str.2

Přijal v dne..... Oznámil v dne.....

.....
.....
(jméno a příjmení pracovníka, který Podnět přijal, (jméno a příjmení Oznamovatele, vyplňte vedle
podpisu hůlkovým písmem) vyplňte vedle podpisu hůlkovým písmem)

Svým podpisem Oznamovatel bere na vědomí, že oznámení ohledně možného deliktního jednání v systému Corporate compliance Skupiny ŠT (systém, který má sloužit předcházení neetického, nekorektního jednání či jednání v rozporu s platnými právními předpisy či platnými Interními předpisy Skupiny ŠT, zejména, nikoli však výlučně v rozporu s Etickým kodexem a dalšími interními předpisy s ním souvisejícími), týká-li se zaměstnanců, pracovníků nebo jiných osob jednajících za nebo v rámci činnosti Skupiny ŠT) neslouží k vyřizování osobních účtů mezi Oznamovatelem a osobou, jíž se oznámení týká. Z podání, které obsahuje úmyslně zavádějící, nekorektní, nepravdivé nebo neúplné informace může být ze strany Skupiny ŠT nebo státních orgánů vyvozena odpovědnost a takové jednání je postihováno.

Svým podpisem Oznamovatel dále stvrzuje správnost údajů a popisu jím oznámeného podezření obsažených v tomto Záznamu a vyslovuje souhlas, aby společnost ŠKODA TRANSPORTATION a.s., IČO: 62623753, se sídlem Emila Škody 2922/1, Jižní Předměstí, 301 00 Plzeň, a společnost PPF a. s., IČO: 25099345, se sídlem Praha 6, Evropská 2690/17, PSČ 16041, pro účely a v zájmu zjištění možného porušení zásad přijatého Compliance programu Skupiny ŠT, zjištění možného porušení platných právních předpisů, mezinárodních smluv a jiného neetického nebo nekorektního jednání a odpovídajícímu přijetí nápravných opatření, shromažďovala, uchovávala a zpracovávala osobní údaje Oznamovatele uvedené v tomto záznamu a tyto případně zpřístupnila osobám podílejícím se na realizaci Compliance programu Skupiny ŠT. Údaje o Oznamovateli dále je společnost ŠKODA TRANSPORTATION a.s. a společnost PPF a. s. oprávněna použít pro vlastní statistické účely. Souhlas se zpracováním svých osobních údajů uvedených v tomto záznamu Oznamovatel uděluje na dobu pěti let.

Str.3